

Bestuurlijke Aanbevelingen
Stand van zaken per 1 september 2019

Toelichting:
In bijgaand overzicht zijn alle nog openstaande aanbevelingen opgenomen uit onderzoeksrapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant en Concerncontrol. Bij de aanbevelingen wordt aangegeven uit welk onderzoeksrapport deze afkomstig is/zijn en hoeveel van de aanbevelingen uit dit onderzoek er reeds zijn afgerond.

Archiefinspectie 2014			Auteur Onderzoek: Concerncontrol Vastgesteld op: 20 jan 2015			Afgeronde aanbevelingen: 7 /8	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
2.3	1) Stel een compleet en samenhangend overzicht van alle digitale en papieren archief in de organisatie op, inclusief alle systemen buiten Verseon waarin archiefwaardige bescheiden worden opgeslagen en 2) stel daar beheermaatregelen voor op.	ad 1 en 2) Deze aanbevelingen zullen worden overgenomen.	CZ/CSC	ad 1) De overzichten van de papieren en digitale archieven zijn gereed in de vorm van twee excelbestanden. De systemen met archiefwaardige bescheiden buiten Verseon, het centrale archiefsysteem, zijn in kaart gebracht. Hiermee is de eerste aanbeveling afgerond. ad 2) De beheermaatregelen voor deze systemen worden nu ingeregeld, met een tijdshorizon van 2019-K4	ad 2) De planning voor de beheermaatregelen voor deze systemen blijft staan, dus deze worden ingeregeld, met een tijdshorizon van 2019-K4		

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen			Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 14 dec 2015			Afgeronde aanbevelingen: 3 /4	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
1.	Spreek met GS af om een visie op het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen te ontwikkelen en om deze visie vast te leggen in beleid. Spreek af dat de risicogerichte benadering hierin wordt meegenomen.	Wij zijn bereid hieraan mee te werken. Voor het uitoefenen van het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen is op dit moment een ambtelijk beoordelingskader beschikbaar. Voor de begrotingscyclus 2016 zal dit kader worden toegepast. Daarbij zal het toezicht in lijn met het Gemeenschappelijk toezichtskader 2014 worden uitgevoerd. Dit houdt in dat een risicogerichte benadering daarvan onderdeel uitmaakt. Afhankelijk van de resultaten van de begrotingsronde 2016 zal worden bezien of wij een nadere visie dienen vast te stellen.	KAB/IBT	Het toezichtkader voor de gemeenten wordt op 7 maart 2019 vermoedelijk afgerond binnen het Vakberaad Gemeentefinanciën. Daarna zal het ter vaststelling worden voorgelegd aan de colleges van Gedeputeerde Staten in alle provincies. Na afronding van dit traject zal worden opgestart met het opstellen van een kader voor de gemeenschappelijke regelingen. Duidelijkheid over het tijdpad wordt verwacht in 2019-K2. Het is moeilijk aan te geven hoeveel tijd het in beslag zal nemen om een kader voor de regelingen te realiseren. Voorzichtigheidshalve kan worden uitgegaan van 2019-K4 ambtelijk gereed.	Het gemeenschappelijk toezichtkader (GTK) is voor de gemeenten volledig afgerond, inclusief besluitvorming in de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies. Van het GTK voor gemeenschappelijke regelingen is een eerste ambtelijke versie in voorbereiding.		

Managementletter 2015			Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 14 mrt 2016			Afgeronde aanbevelingen: 11 /12	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline	
1.	De vastlegging van prestatiedocumentatie van de levering van de goederen en/of diensten is niet in het inkoopproces gewaarborgd. Het risico bestaat dat de prestatie mogelijk niet aan de provincie is geleverd. Aanbevelen wordt nadere richtlijnen op te stellen en te verankeren in de SAP-workflow. Bij het opstellen van deze richtlijnen dient rekening gehouden te worden met de aard, de omvang en het risicoprofiel van de betreffende inkoop.	Prestatieverklaringen zijn een gebruikelijk onderdeel van bv projecten op het gebied van "Werken" binnen de provincie. Een verklaring wordt in Verseon (bv termijnstaten) opgeslagen. Ook bij inhuur op urenbasis is een ondertekende urenstaat een prestatieverklaring die in SAP aan de factuur hangt. In het geval van kleinere prestaties is een prestatieverklaring niet altijd aanwezig en zal de ambtenaar (goederenontvanger) in SAP tekenen voor prestatie akkoord. Voor de voornoemde processen en voor de overige processen zal in samenspraak met de accountant worden onderzocht of en zo ja hoe prestatieverklaringen verankerd gaan worden in de SAP-workflow danwel in een ander provinciaal proces, in samenhang met andere controles die reeds worden uitgevoerd.	CZ/SI CZ/CSC	Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen een richtlijn en werkinstructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd. Zie ook de aanbevelingen bij de Managementletters 2017 en 2018	Op 28 maart is de richtlijn vastgesteld door de directie. De voor de uitvoering noodzakelijke technische aanpassingen kunnen vanwege de freeze op SAP pas in november 2019 worden gerealiseerd. Om deze reden is de planning herzien van 2019-K2 naar 2019-K4. Parallel hieraan worden momenteel de werkinstructies verder uitgewerkt.		

Uitvoering op afstand			Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 13 juni 2016		Afgeronde aanbevelingen: 3 /5	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1.	Zie erop toe dat GS een nota VTH opstellen die als kader fungeert voor de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG.	In de nota VTH die op dit moment wordt opgesteld, wordt een overkoepelend kader beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland. Dus niet alleen voor de OD NZKG. Dit wordt een integraal document voor de uitvoering van VTH-taken.	BEL/OMB	De toets op congruentie met de vastgestelde Omgevingsvisie vindt plaats. Door ontwikkelingen is het nu niet opportuun om de nota vth in de huidige vorm vast te laten stellen. De nota vth moet worden aangepast op basis van 1) de Omgevingsvisie, 2) recente ontwikkelingen rondom Tata Steel/Harsco; 3) vth-strategieën bij de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten en 4) ambities nieuwe coalitie. Voorstel is om de vernieuwde nota vth vast te stellen na de installatie van het nieuwe college.	De nota VTH wordt naar verwachting in het najaar 2019 ter vaststelling aangeboden aan GS. De eerste lessen rondom de aanpak van Harsco/Tata Steel kunnen hier dan in worden meegenomen alsook de ambities uit het collegeprogramma uitgewerkt in werkprogramma's.	 2019-K3
3.	Vraag GS om ervoor te zorgen dat de opdracht aan de OD NZKG wordt vastgesteld voor aanvang van het jaar waarop deze betrekking heeft en dat het een volledig en actueel bedrijvenbestand bevat.	Zoals bij het feitelijke wederhoor is opgemerkt is een bedrijvenlijst (of –bestand) een dynamische lijst. De bedrijvenlijst zoals die op enig moment is opgesteld door OD NZKG is op dat specifieke moment leidend en volledig. OD NZKG (en daarmee de provincie) heeft dus te allen tijde een actueel overzicht van bedrijven. Niettemin zullen wij ervoor zorgen dat ook bij de actualisatie van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) een – opdat moment- actuele bedrijvenlijst is opgenomen.	BEL/OMB	De opdracht voor 2019 zal pas medio 2019 worden vastgesteld vanwege de aanpassing van de kentallen als gevolg van het validatietraject van het prestatiegericht financieren. De opdracht voor 2018 wordt stilzittend verlengd.	De opdracht (uitvoeringsovereenkomst) 2019 voor OD NZKG is op 21 mei 2019 vastgesteld door het college. Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om de UVO 2020 voor het begin van dit jaar vast te stellen inclusief een actuele bedrijvenlijst.	 2019-K4
4.	Vraag GS indicatoren op te stellen die beter inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij majeure risicobedrijven. Dit kan bijvoorbeeld in landelijk verband worden afgesproken.	Met de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht die per 1 juli 2016 wordt vastgesteld en inwerking treedt, worden de kwaliteitscriteria waaraan OD NZKG moet voldoen geformaliseerd. Vanaf dat moment wordt het ook mogelijk om betere indicatoren op te stellen om inzicht in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te krijgen. Samen met de twee andere opdrachtgevers van OD NZKG voor Brzo-inrichtingen (de provincies Flevoland en Utrecht) zullen wij onderzoek doen naar indicatoren die het gewenst inzicht bieden in de uitvoeringspraktijk.	BEL/OMB	De gegevensuitvraag is op 11 december 2018 door het college vastgesteld. De provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland (en Zuid-Holland) hebben in samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een set aan indicatoren opgesteld en voorgelegd aan het IPO BAC VTH. Deze set indicatoren worden verwerkt in de jaarlijkse aanpassing van de gegevensuitvraag van de provincie Noord-Holland.	De gegevensuitvraag is op 11 december 2018 door het college vastgesteld. De provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland (en Zuid-Holland) hebben in samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een set aan indicatoren opgesteld en voorgelegd aan het IPO BAC VTH. Deze set indicatoren worden verwerkt in de jaarlijkse aanpassing van de gegevensuitvraag van de provincie Noord-Holland. We beschouwen hiermee dit punt als afgerond.	 Afgerond
Managementletter 2016			Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 7 februari 2017		Afgeronde aanbevelingen: 11 /12	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
5.	Drie keer per jaar wordt een concernmanagementrapportage uitgebracht. Wij adviseren u om ook de overige baten en lasten mee te nemen in de rapportage	De concernmanagementrapportage (CMR) is een ambtelijke rapportage gericht op de verantwoording van de ontwikkeling van de kosten werkapparaat van de provincie. Andere baten en lasten die geen onderdeel zijn van de kosten werkapparaat worden daarom in principe niet opgenomen op de rapportage. Op dit moment loopt reeds een onderzoek naar de doorontwikkeling van de bestuurlijke informatievoorziening. Hierin wordt eveneens gekeken naar de functie van de CMR en de mogelijkheid om de ambtelijke rapportage ten aanzien van programmbudgetten te uniformeren en optimaliseren.	CZ/FIN, AD/CC	In de nieuwe CMR zullen naast bedrijfsvoeringsbudgetten ook o.a. de programmbudgetten een plaats krijgen. Gelet op de koppeling met nieuwe operationele doelen en budgethouders zullen de overige baten en lasten naar verwachting vanaf de eerste tertiaalrapportage in 2019 integraal onderdeel uitmaken van de CMR.	In verband met de beschikbare capaciteit en de lopende projecten Financiële Hygiene, doorontwikkeling P&C en Verbeteren Financiële Informatievoorziening is het rapporteren over programmbudgetten doorgeschoven naar de tweede CMR 2019. Deze zal in september en oktober worden opgesteld.	 2019-K4
Provinciaal Opdrachtgeverschap			Auteur Onderzoek: Concerncontrol Vastgesteld op: 14 maart 2017		Afgeronde aanbevelingen: 1 /1	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1.	Leg in een visiedocument vast op welke wijze de provincie de OD's in wil zetten om haar (milieubeleids)doelstellingen te bereiken, wat dit betekent voor de afspraken die de provincie hiervoor met de OD's moet maken en voor het kennisniveau waarover de interne organisatie zou moeten beschikken.	Wij onderschrijven de conclusie dat een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering van de VTH-taken bij kan dragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de OD's en zo beter kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. In 2017 wordt een Nota VTH opgesteld waarin een overkoepelend kader, inclusief visie, wordt beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland door de OD's.	BEL/OMB	De nota vth (het overkoepelende kader voor de uitvoering van de vth taken wordt najaar 2019 - na installatie van het nieuwe college - vastgesteld (zie ook aanbeveling 1 van het onderzoek Uitvoering op afstand)	Analoog aan punt 1 aanbeveling uitvoering op afstand. De nota VTH wordt naar verwachting in het najaar 2019 ter vaststelling aangeboden aan GS. De eerste lessen rondom de aanpak van Harsco/Tata Steel kunnen hier dan in worden meegenomen alsook de ambities uit het collegeprogramma uitgewerkt in werkprogramma's. Om dubbelingen in de monitoring ter voorkomen vindt vanaf heden de monitoring plaats binnen uitvoering op afstand.	

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Informatie en communicatie: 1) Wij adviseren u om de frequentie van tussentijds financiële rapportering te verhogen tot minimaal tweemaal per jaar. Hierbij kan worden overwogen om met een afwijkingenrapportage te werken om de administratieve last voor de organisatie van de aanvullende rapportering beheersbaar te houden. 2) Om de transparantie richting Provinciale Staten te vergroten adviseren wij om tussentijds, bijvoorbeeld via de Zomernota, Provinciale Staten te informeren over de tussentijdse realisatie en hierbij ook de balansstanden te betrekken.	Op dit moment vindt rapportering via de zomernota en de laatste begrotingswijziging plaats. Provinciale Staten hebben eerder aangegeven geen behoefte te hebben aan een hogere frequentie van financiële informatie. De opmerkingen inzake balansstanden etc. zullen wij betrekken in ons lopende project verbetering financiële informatievoorziening	CZ/FIN	De vernieuwde begrotingssystematiek is op 12 februari 2018 door Provinciale Staten vastgesteld en is geïmplementeerd in de begroting 2019. In het project verbetering financiële informatievoorziening worden maatregelen uitgewerkt ter verbetering van het proces en de kwaliteit van de financiële informatie; waarbij onder andere de balansstanden zullen worden betrokken. (2019-K4). De zomernota 2019 krijgt in lijn met de vernieuwde begrotingssystematiek een nieuwe opzet (2019-K3).	De zomernota heeft een nieuwe opzet gekregen. Hierin zijn geen balansstanden opgenomen. We organiseren per 1 september een tussentijdse afsluiting, waarin de balansstanden worden geanalyseerd. In de CMR T2 worden de investeringskredieten en de reserves meegenomen in de financiële rapportage. De doorontwikkeling van de planning en control wordt verder voortgezet.	 2019-K4
2	Betrouwbaarheid begroting: 1) Wij hebben Gedeputeerde Staten geadviseerd om te onderzoeken of de kwaliteit van de primaire begroting kan worden verbeterd en of afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting in een eerder stadium kan worden gesignaleerd en verwerkt. Op het moment van onze tussentijdse controle zijn er geen verbeteringen reeds gerealiseerd binnen het begrotingsproces welke onderbestedingen verminderen dan wel mitigeren. Wel lopen er initiatieven gericht op het verder professionaliseren van uw begroting.	Het verschijnsel van onderbesteding is bekend en krijgt binnen het project verbetering financiële informatievoorziening aandacht. Doordat er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie. Eerder hebben wij rondom BDU Kleine Infrastructuur reeds maatregelen getroffen. Wij zullen een onderzoek starten naar de wijze waarop wij ook bij andere partijen meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afrondding medio 2018).	CZ/FIN	In afwachting van de aanbevelingen uit de audit ondersbesteding zijn reeds een aantal acties opgestart m.b.t. het toetsen van voorstellen voor de kaderbrief 2020 op haalbaarheid en uitvoerbaarheid, het opstellen en toetsen van bestedingsplannen voor reserves (2019-K2). De audit uitkomsten en aanbevelingen worden op 3 april 2019 verwacht.	Met ingang van september worden, in het kader van het programma Financiële Hygiëne, budgethoudersgesprekken georganiseerd waarin het gesprek over de verwachte onderbesteding een structureel onderdeel is. In de drie speerpuntprojecten VFI, Financiële Hygiëne en doorontwikkeling P&C is aandacht voor de diverse hier genoemde oplossingsrichtingen. We beschouwen deze aanbeveling afgerond.	 Afgerond
3	Prestatielevering: 1) Wij adviseren Gedeputeerde Staten te komen tot een procedure om te borgen dat de prestatielevering in voldoende mate en eenduidig wordt vastgelegd op het moment van factuurautorisatie binnen uw financiële pakket. 2) Wij vragen u hierbij tevens aandacht te hebben voor voldoende functiescheiding tussen degene die bestelt en degene die ontvangt. Deze applicatie control kan, op het moment dat uw ITG's effectief zijn, zorgdragen voor aanzienlijk minder gegevensgerichte werkzaamheden en derhalve een efficiëntere controle. 3) Daarnaast adviseren wij u nadrukkelijk om de controlegrens van € 50.000 aanzienlijk te verlagen. De controle op de prestatielevering is cruciaal en noodzakelijk om mogelijke fraude risico's te beheersen. Hierbij achten wij een ondergrens van € 50.000 te hoog.	Op dit onderwerp hebben wij 2 maatregelen ingezet: 1) De controle op prestatielevering is onderdeel geworden van het werkprogramma interne controle inkoop en aanbesteding. 2) Er is een wijziging op de interne richtlijn goederenontvangst in voorbereiding. In de concept wijziging is nu inderdaad € 50.000 als grens opgenomen. Wij zullen deze grens heroverwegen en de afspraken met de accountant verwerken in deze richtlijnen. Tegelijkertijd willen wij de administratieve lasten, zeker voor kleinere uitgaven, beperkt houden. Functiescheiding tussen de prestatiebevestiging en factuurmandatering is reeds in het systeem geborgd.	CZ/SI AD/CC	Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen een instructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd.	Op 28 maart is de richtlijn vastgesteld door de directie. De hierin opgenomen controlegrens bedraagt € 5.000. De voor de uitvoering noodzakelijke technische aanpassingen kunnen vanwege de freeze op SAP pas in november 2019 worden gerealiseerd. Om deze reden wordt de deadline herzien van 2019-K2 tot 2019-K4. Parallel hieraan worden momenteel de werkinstructies verder uitgewerkt.	 2019-K4
8	Memoriaalboekingen: 1) Door middel van het instellen van richtlijnen voor het documenteren van memoriaalboekingen kunt u foutieve boekingen voorkomen. 2) Daarnaast adviseren wij om een inhoudelijke toets uit te laten voeren door de een onafhankelijke medewerker op de juiste verwerking van memoriaalboekingen.	Naar aanleiding van dit advies zullen wij het bestaande formulier en de richtlijnen herbeoordelen en aandacht besteden aan de minimale kwaliteitseisen van documentatie en de zichtbaarheid van de toetsing.	CZ/FIN CZ/CSC	De actualisatie van het formulier en het proces is nog in voorbereiding. Er wordt gezien of het vernieuwde proces in een geautomatiseerde workflow geborgd kan worden.	De actualisatie van het formulier en het proces is nog in voorbereiding. Er wordt gezien of het vernieuwde proces in een geautomatiseerde workflow geborgd kan worden. 2019-K2 wordt 2019-K4	 2019-K4
9	Periodiek afsluitproces: Wij adviseren u om procedures en richtlijnen op te stellen omtrent het maandelijks afsluiten van de financiële administratie. Deze werkzaamheden dienen op gestructureerde wijze plaats te vinden en gedocumenteerd te worden. Op deze uitgevoerde werkzaamheden dient een gedetailleerde controle plaats te vinden. Hierbij kan aandacht worden besteed aan: > stand van zaken restantbudgetten; > beoordeling van de waardering van vaste activa en investeringen; > beoordelen van up-to-date zijn van invoer > begrotingswijzigingen; > beoordeling volledigheid doorbelastingen en kostenallocatie; > stand van zaken uitputting kredieten.	Op dit moment is er geen sprake van een "harde" tussentijdse afsluiting. De zogenaamde "hard-closure" is bij overheidsinstellingen ook geen gemeengoed aangezien baten en lasten van de programma's niet gelijkmatig over het jaar zijn verdeeld. Wel moeten we blijvend scherp zijn op ons planning & control proces geoptimaliseerd kan worden. Wij zullen dan ook bij de implementatie van onze nieuwe projectenmodule en bij het project verbetering Financiële Informatievoorziening deze aanbevelingen meenemen en specifieke aandacht besteden aan de zichtbaarheid en documentatie van de periodieke afsluit-werkzaamheden.	CZ/FIN	De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waarvan het periodieke afsluitproces onderdeel, is in uitvoering. Het traject financiële hygiëne heeft in de aanloop van de jaarrekeningcontrole 2018 de eerste resultaten opgeleverd m.b.t. een betere vastlegging en onderbouwing van verplichtingen. De tweede fase van het traject van financiële hygiëne wordt in het voorjaar 2019 opgestart, waarin met name aan de gestructureerde wijze van het periodiek afsluiten een gedetailleerde vorm wordt gegeven.	De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waarvan het periodieke afsluitproces onderdeel uitmaakt, is in uitvoering. De tweede fase van het traject van financiële hygiëne is opgestart, waarin met name aan de gestructureerde wijze van het periodiek afsluiten een gedetailleerde vorm wordt gegeven. Per 1 september 2019 wordt voor de eerste keer periodiek afgesloten.	 2019-K4
10	Monitoring realisatie begroting: Uit voorgaande perioden is gebleken dat de primaire begroting van uw organisatie diverse optimistische ramingen bevat, welke resulteren in een onderuitputting. Wij begrijpen van het management dat de onderuitputting ook deels wordt veroorzaakt door externe factoren/partijen. 1) Desondanks adviseren wij Gedeputeerde Staten om het realiteitsgehalte van bepaalde begrotingsposten nader te onderzoeken en alsmede op een meer periodieke wijze begrotingswijzigingen aan te bieden aan Provinciale Staten. Op deze wijze is in een eerder stadium duidelijk welk rekeningsresultaat u realiseert.	Wij onderkennen de problematiek van de onderuitputting. Doordat er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie. Provinciale Staten hebben eerder aangegeven weinig meerwaarde te zien in het verhogen van de frequentie van begrotingswijzigingen. Dit komt ook de navolgbaarheid en overzichtelijkheid niet ten goede. Zoals hierboven aangegeven starten wij een onderzoek naar de wijze waarop wij meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afrondding medio 2018).	CZ/FIN	De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waaronder monitoring realisatie begroting, loopt conform planning. Zowel in de doorontwikkeling van de CMR als in het traject van financiële hygiëne worden in 2019 instrumenten ingezet om de realisatie van de begroting te monitoren.	Zie de eerdere aanbeveling bij 2. 2019-K2 wordt 2019-K4	 2019-K4

Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen			Auteur Onderzoek: Concerncontrol		Afgeronde aanbevelingen:	
			Vastgesteld op: 3 oktober 2017		5 7	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
2	Neem beheersmaatregelen gericht op risicomanagement bij aanbestedingen en de uitvoering van het project, niet alleen risico's en beheersmaatregelen ten aanzien van rechtmatigheid maar ook aanbesteding specifieke (flankerende) risico's. Het benoemen van risicocategorieën (bijvoorbeeld bestuurlijke risico's, omgevingsrisico's, financiële risico's enzovoorts) draagt er aan bij dat risicoanalyses gestructureerd plaatsvinden. Hiervoor kunnen de beschrijvingen van B&U als voorbeeld dienen.	De aanbeveling ten aanzien van het uitvoeren van structurele risicoanalyses wordt overgenomen. Deze processtap is inmiddels opgenomen in de concept AO Europees aanbesteden. Daarmee wordt een risicoanalyse (specifiek gericht op het aanbestedingsproces) uitgevoerd bij elke Europese aanbesteding, en worden de risico's en beheersmaatregelen tijdens het proces opgevolgd. Er zal worden verkend of de B&U aanpak voor risicobeheersing organisatiebreed voor projecten kan worden toegepast. Nu al wordt deze aanpak bij B&U aanbestedingen, maar incidenteel ook bij aanbestedingen voor andere directies uitgewisseld en geeft een B&U risicoadviseur in voorkomende gevallen advies.	CZ/Si lsm CC	In 2018 is hieraan (nog) geen opvolging aan gegeven. Risico analyses is een organisatie breed onderwerp en niet alleen gericht op inkoop. Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk and Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2019/2020. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk and Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2020/2021. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	2020-K2
3	Richt een centrale database in waar de risicoanalyses en evaluaties worden bewaard om zo het lerend vermogen binnen de provincie te versterken;	De aanbeveling inzake het inrichten van een centrale database voor het bijhouden en opvolgen van risicoanalyses en evaluaties zullen wij verkennen in concernbreed verband. Het lijkt namelijk effectiever om dit op te pakken voor alle grotere projectrisico's en evaluaties en niet alleen die rond het aanbestedingsproces.	CZ/Si lsm CC	In 2018 is hieraan (nog) geen opvolging aan gegeven. Risico analyses is een organisatie breed onderwerp en niet alleen gericht op inkoop. Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk and Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2019/2020. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	Concern Control zal in het 1e kwartaal van 2020 verkennen of de provincie een risicomanagementsysteem wil gebruiken en zo ja welke passend is binnen de provincie kaders en handreiking. Deze keuze/ selectie vindt samen met de vertegenwoordigers van de directies plaats in het 2e kwartaal van 2020.	2020-K2

Het Waddenfonds gemonitord			Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer		Afgeronde aanbevelingen:	
			Vastgesteld op: 23 januari 2018		6 8	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
5	Heroverweeg eerdere besluitvorming over de organisatiekosten naar rato van het Waddenfondsbudget (in casu de 5%-norm). Ga bij de aankomende besluitvorming over de organisatiekosten uit van de benodigde taken en de hierbij behorende werkzaamheden. Bepaal vervolgens welke competenties nodig zijn om deze taken op een goede wijze uit te voeren. Het is dus niet wenselijk om vooral de organisatiekosten te maximaleren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De directeur zal uitwerking geven aan de benodigde functies en taken voor een doelmatige uitvoering van onze verantwoordelijkheden.	Wadden-fonds	Directeur Waddenfonds is gestart met uitvoering van deze aanbeveling. Planning is dat het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds hierover in eerste kwartaal van 2019 geïnformeerd wordt.	De (waarnemend) directeur van het Waddenfonds heeft in eerste instantie onderzoek laten verrichten naar de beheerfuncties in relatie tot de functies van programmaregisseur. Deze functies zijn primair betrokken bij het proces van subsidieverlening inclusief dat van het Investeringskader Waddengebied. Van deze functies bestond de indruk dat er sprake was van kwalitatieve en kwantitatieve onderbemensing. In 2018 is daartoe al een eerste wijziging van de begrotingen 2018 en 2019 voorgelegd en vastgesteld. Op grond van het verrichte onderzoek is ook een wijziging van de begroting 2020 voorgelegd en vastgesteld. De begrotingen 2021 en 2022 zullen conform worden opgehoogd. De waarnemend directeur zal in de tweede helft van 2019 een totaal onderzoek met bijbehorende competenties starten. Deze informatie zal mee worden gegeven aan de nieuwe directeur van het Waddenfonds, waarvoor de wervingsprocedure lopende is.	2019-K3
6	Volg de (onder)uitputting van de Waddenfondsmiddelen en start uiterlijk in 2024 interprovinciaal overleg over de periode na 2026. In dat overleg dient rekening te worden gehouden met een structurele onderuitputting van het Waddenfonds en met de investeringsbehoefte van het gebied. Entameer daarover tijdig overleg met de betrokken minister(s).	Het Waddenfondsbestuur hecht er aan alleen subsidie te verlenen aan zorgvuldig uitgewerkte en doeltreffende projecten. Reservevorming is een bewuste keuze om — mede in verband met aanstaande majeure projecten — in toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Wij verwachten dat rand de aangekondigde midterm -review in 2021 zicht zal zijn op een forse aanwending van de gevormde reserves. De in 2021 nog beschikbare reserves kunnen in de midterm -review aanleiding geven tot voorstellen over een wijziging van inzet van middelen; zowel qua tempo en aard (majeur en thematisch).	Wadden-fonds	Op verzoek van de stuurgroep Waddenprovincies (waarin de drie Waddengedeputeerden zitting hebben) is de midterm review vervroegd van 2021 naar 2020.	Op verzoek van de stuurgroep Waddenprovincies (waarin de drie Waddengedeputeerden zitting hebben) is de midterm review vervroegd van 2021 naar 2020.	2020-K4

Controle jaarrekening 2017

Auteur Onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 5 juli 2018

Afgeronde aanbevelingen:

5

77

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
3	Begrotingsbeheer en afgrenzing van subsidieelasten: 1) Voor de toekomst adviseren wij GS als vervolgstap op de ingezette en gerealiseerde verbeteringen om voor de begroting 2019 focus te leggen op de verbetering van de initiële begroting. Hierbij zou meer uitgegaan kunnen worden van de realisatiecapaciteit. Dit zou het aantal noodzakelijke begrotingswijzigingen sterk kunnen verminderen. 2) Ook adviseren wij GS om de analyse van de afgrenzing van de subsidieelasten te verfijnen.	ad 1) Op dit moment wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van de P&C cyclus. De voorstellen rondom de opzet en inrichting van de begroting zijn reeds met Provinciale Staten gedeeld en voor de begroting 2019 wordt hier concreet aan gewerkt. ad 2) De afgrenzing van de subsidieelasten is een specifiek aandachtspunt. Het betreft hier concreet de afrekeningen over voorgaande jaren die in de loop van 2018 plaatsvinden. Wij zullen maatregelen treffen om bij grote verwachte afrekenverschillen tijdig informatie met de gesubsidieerde organisatie uit te wisselen zodat in de jaarrekening hier rekening mee kan worden gehouden	CZ/FIN	ad 2) De afgrenzing van subsidieelasten wordt conform de recente uitspraak van de BBV-commissie en in overleg met de accountant bij actualisatie van de financiële verordening beschreven.	De Financieel Verordening komt naar verwachting in december in PS. BZK heeft overigens aangegeven dat de situatie voor 2019 nog niet hoeft te worden aangepast aan de uitspraak van de BBV commissie. 2019-K3 wordt 2019-K4	
8	Naleving BBV (-): Met betrekking tot de paragraaf lokale heffingen dient inzichtelijk te worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Deze informatie ontbreekt in de jaarstukken. GS geeft aan dat deze informatie niet voorhanden is. 1) Wij adviseren GS om deze informatie in 2018 te verzamelen.	Wij onderschrijven de opmerking van de accountant. De kostendekkendheid van de leges is een aandachtspunt, dat onder andere door de wijziging van de toerekening overheadkosten als gevolg van de gewijzigde BBV in 2017, opnieuw bezien zal moeten worden. Inmiddels is op dit punt actie ondernomen en wordt de mate van kostendekkendheid, inclusief de borging hiervan in 2018 opgepakt	CZ/FIN	Voor de kostendekkendheid van de leges is de benodigde informatie verzameld. Dit wordt betrokken bij de actualisatie van de legesverordening (2019-K3).	De actualisatie van de legesverordening, waarin de kostendekkendheid wordt geregeld, wordt naar verwachting in december aan PS voorgelegd. 2019-K3 wordt 2019-K4	

Archiefinspectie 2017		Auteur Onderzoek: Provinciearchivaris Vastgesteld op: 21 augustus 2018		Afgeronde aanbevelingen:		
				8		/13
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
2	Breng alle archiefwaardige informatie in beheer bij informatieprofessionals, dus ook de archiefwaardige informatie die niet in Verseen wordt beheerd.	Aan de hand van het overzicht van aanbeveling 1 wordt per vakapplicatie vastgesteld welke beheermaatregelen nodig zijn voor de applicatie en welke informatieprofessionals verantwoordelijk zijn voor het beheer van de aanwezige archiefwaardige informatie.	CZ/CIO	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie is gereed. Op dit moment worden de beheermaatregelen per applicatie ingeregeld.	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie (applicatiecatalogus) is gereed. Alle applicaties zijn inmiddels toegewezen aan een Record Manager van de unit DIV.	 Afgerond
3	Stel centraal beleid vast om alle archiefwaardige informatie conform archiefwet- en regelgeving te beheren, of dat nu documenten zijn of gegevens in databases, digitale tekeningen of audio opnames. Dit zou onderdeel kunnen zijn van de 'roadmap' van het programma Optimaal Digitaal.	Het vaststellen van beleid en richtlijnen voor duurzaam informatiebeheer is onderdeel van de programma's van de I-agenda en zal per thema worden opgepakt. Tevens zal een bewaarstrategie digitale informatie worden opgesteld.	CZ/CIO	Het concept beleidsdocument informatiebeheer beleid is gereed. Dit concept wordt aangevuld met de eisen die vanuit het normenkader van het kwaliteitssysteem zijn opgesteld. Vaststelling van het beleidsdocument dient daarna plaats te vinden. In verband met een personele wisseling binnen de CIO office wordt de deadline verlegd.	Het centraal informatiebeheerbeleid vloeit voort uit de acties die we uitvoeren als onderdeel van het kwaliteitssysteem (aanbeveling 4, 2017). In overleg met de provinciearchivaris zien we deze aanbeveling als afgerond op het moment dat d.m.v. het kwaliteitssysteem informatiebeheer is geborgd dat het centrale beleid er op alle relevante thema's komt. In verband met een personele wisseling binnen de CIO office en een daarmee gepaard gegane wijziging in de aanpak wordt de deadline met één kwartaal verlegd.	 2019-K4
4	Breid het huidige kwaliteitssysteem uit naar een concernbreed systeem.	Om het kwaliteitssysteem DIV uit te breiden naar een concernbreed systeem zal een werkgroep worden ingesteld met vertegenwoordigers van alle directies, staf AD en Kabinet. De werkgroepleden zullen een plan van aanpak voor dit concernbrede kwaliteitssysteem, zoals voorgeschreven in art. 16 van de Archiefregeling, opstellen.	CZ/CIO	Het normenkader voor het concernbrede kwaliteitssysteem is gereed. De vigerende archiefwet- en regelgeving is geanalyseerd en dit heeft een overzicht van ruim 80 eisen en producten opgeleverd waaraan de provincie dient te voldoen. Het uitwerken van deze eisen en producten en de prioritering hierbij wordt in samenhang met de implementatie van O365 opgepakt.	Op basis van de vigerende archiefwet- en regelgeving is een normenkader opgesteld waarin staat op welke thema's kaders en producten nodig zijn om te voldoen aan de gestelde eisen. Voor ieder kader en product zijn de rollen en verantwoordelijkheden gedefinieerd. In overleg met de provinciearchivaris zien we deze aanbeveling als afgerond op het moment dat d.m.v. een kwaliteitssorg-procedure is geborgd dat op termijn aan alle kaders en producten invulling wordt gegeven en er een proces is voor de monitoring en rapportage op de naleving.	 2019-K3
5	Stel informatiespecialisten op hbo/wo niveau met kennis van digitaal archiveren aan o.a. voor het beoordelen van de applicaties met archiefwaardige informatie, en het opstellen van de nodige maatregelen voor het duurzaam bewaren van de archiefwaardige informatie in deze applicaties.	De unit DIV is in 2017 uitgebreid met twee informatiespecialisten op HBO niveau. Het werven van een derde informatiespecialist is in voorbereiding. Hiermee is de capaciteit toereikend. Er is voldoende kennis in huis om de beoordeling van de applicaties te kunnen uitvoeren.	CZ/CSC	Het werven van de derde informatiespecialist zal in 2019 plaatsvinden.	De vacature voor een derde informatiespecialist op HBO niveau bij de unit DIV is inmiddels ingevuld.	 Afgerond
6	Pak deze beoordeling van de applicaties met archiefwaardige informatie voortvarend op, uitgaande van de eisen ingevulde de Archiefwet en privacywetgeving en rapporteer de uitkomsten aan de provinciearchivaris.	Nadat de aanbevelingen 1 en 2 zijn afgerond, zal een rapportage met de resultaten van deze aanbevelingen naar de provinciearchivaris worden gestuurd.	CZ/CIO	Zodra de beheermaatregelen voor alle applicaties met archiefwaardige informatie zijn ingeregeld (zie aanbeveling 2), zal een rapportage hierover naar de provinciearchivaris worden gestuurd. De deadline is gerelateerd aan en afhankelijk van de afronding van de beheermaatregelen van de aanbeveling 2.3 uit archiefinspectie 2014.	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie (applicatiecatalogus) is gereed. Alle applicaties zijn inmiddels toegewezen aan een Record Manager van DIV. Zij bepalen op dit moment de benodigde beheermaatregelen voor deze informatiesystemen. We doen dit in continue overleg met de inspecteur. Dit jaar nog versturen we hierover een rapportage naar de provinciearchivaris.	 2019-K4
7	Om te bereiken dat wordt voldaan aan artikel 3 van het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 de volgende aanbevelingen: (1) Maak het informatiebeheer onderwerp van een consequente sturing door het management op alle niveaus. De sturing kan aan de hand van controle van de afhandeling van de zaak, het op de juiste wijze opslaan van archiefwaardige informatie in Verseen en toekenning van de juiste metadata bij de door de ambtenaren afgehandelde zaken. (2) Zorg voor voldoende menskracht voor de ondersteuning van de ambtenaren bij het verwerken van de archiefwaardige informatie middels trainingen, uitleg over wat archiefwaardige informatie is, instructies, procedurebeschrijvingen en beschrijvingen van de minimale inhoud van een dossier per zaaktype. (3) Breid daarnaast de bezetting bij de unit DIV uit met tijdelijke personeel voor de archivering van de dossiers in Verseen.	ad 1. Voor de sturing op een goed informatiebeheer zal het management inclusief de team senioren en operationele managers regelmatig het onderwerp archivering onder de aandacht brengen bij de medewerkers. ad 2. Voor de ondersteuning van medewerkers bij het archiveren zal een inventarisatie van de opleidingsbehoeften plaatsvinden en tevens zal een opleidingsprogramma worden vastgesteld. ad 3. Tijdelijk extra personeel is ingehuurd voor de controle van de gearchiveerde zaken in Verseen.	CZ/CIO CZ/CSC	ad 1. Dit is onderdeel van het nog in te voeren kwaliteitssysteem (zie aanbeveling 4). Gezien de relatie met dit kwaliteitssysteem, verschuift de deadline naar 2019-K3 ad 2. In het kader van het Project bedrijfsopleidingen 2020 en het programma Optimaal Digitaal wordt deze aanbeveling opgevolgd inclusief het aanbieden van een goede vindplaats van de relevante documenten met werkinstructies en procedures. ad 3. Bij de unit DIV is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers. Hiermee is invulling gegeven aan aanbeveling 3, die hiermee is afgerond.	ad 1) Informatiebeheer is onderdeel van het SIO en de directie overleggen. Daarnaast wordt door het programma Optimaal Digitaal gestuurd op commitment bij het management voor gedegen informatiebeheer. ad 2) In het kader van het Project bedrijfsopleidingen 2020 en het programma Optimaal Digitaal wordt deze aanbeveling opgevolgd inclusief het aanbieden van een goede vindplaats van de relevante documenten met werkinstructies en procedures. Hiermee wordt deze aanbeveling opgevolgd. ad 3) Bij de unit DIV is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers. Hiermee is deze aanbeveling opgevolgd.	 Afgerond
8	Met betrekking tot het informatiesysteem RIS voor burgemeestersbenoemingen: 1) Zet vaart achter het onderzoek naar de mogelijkheden van Tangram t.a.v. RIS en trek samen op met de gebruikers van het systeem bij andere provincies. 2) Kies voor een robuuste oplossing voor het niet voldoen aan de wettelijke eisen van het RIS. 3) Blijf van de te bewaren informatie papieren dossiers vormen zolang het systeem niet de vereiste functionaliteiten bevat voor archivering.	ad 2) Een robuuste oplossing zal worden bepaald en geïmplementeerd zodat het informatiesysteem RIS voldoet aan de wettelijke vereisten voor archivering van burgemeestersbenoemingen.	AD/KAB	Papieren dossiers worden gevormd zolang RIS niet de vereiste archieffunctionaliteit heeft. Onderzoek vindt plaats met Tangram (leverancier) over de mogelijkheden van het opnemen van een archief functie in RIS. Dit gebeurt in gezamenlijk overleg met alle provincies en BZK. Als duidelijk is of de archief functie al dan niet in RIS kan, dan zal er nog een functionaliteit gebouwd, getest en geïmplementeerd moeten worden. In RIS zelf of tussen RIS en Verseen (afgescheiden deel).	Er is geen wijziging in de voortgang van deze aanbeveling. Dat betekent net als per 1 maart 2019: Papieren dossiers worden gevormd zolang RIS niet de vereiste archieffunctionaliteit heeft. Onderzoek vindt plaats met Tangram (leverancier) over de mogelijkheden van het opnemen van een archief functie in RIS. Dit gebeurt in gezamenlijk overleg met alle provincies en BZK. Als duidelijk is of de archief functie al dan niet in RIS kan, dan zal er nog een functionaliteit gebouwd, getest en geïmplementeerd moeten worden. In RIS zelf of tussen RIS en Verseen (afgescheiden deel).	 2020-K1
11	Stel waar nodig procedures op en vast voor een goed informatiebeheer, zoals (1) emailarchivering en emailvernietiging, (2) opslag en vernietiging van informatie op de netwerkschijven, (3) de minimale inhoud van een dossier per zaaktype en voor (4) conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie.	1. Huidige procedures worden geanalyseerd en waar nodig aangepast of nieuwe procedures worden opgesteld. 2. Het programma Optimaal Digitaal zal procedures opstellen voor informatiebeheer op de netwerkschijven en conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie. 3. De unit DIV stelt met de proceseigenaar de minimale inhoud van een dossier per zaaktype vast. 4. Dit is onderdeel van de bewaarstrategie digitale informatie (zie aanbeveling 3)	CZ/CIO CZ/CSC	1. Emailarchivering en -vernietigingsbeleid wordt opgesteld zodra de Rijksverheid de richtlijnen hiervoor definitief heeft vastgesteld. We volgen het Rijk hierin. 3. afgerond 2 + 4: Dit is onderdeel geworden van het project O365 en zal voor de implementatie van O365 worden vastgesteld.	Ad 1) De PNH volgt de ontwikkelingen bij het rijk inzake mailarchivering en -vernietigingsbeleid. (planning is hierop niet van toepassing aangezien we afhankelijk zijn van het rijk) Ad 2) Als onderdeel van het programma Optimaal Digitaal zullen de netwerkschijven worden uitgefaseerd en komt het archiefwaardig materiaal in het nieuwe DMS te staan. Ad 3) Afgerond. Ad 4) Procedures voor conversie en migratie zijn onderdeel van het centrale beleid op informatiebeheer uit aanbeveling 3 (2017). De aanbeveling wordt opgevolgd als onderdeel van aanbevelingen 3 en 4 en in analogie met die aanbevelingen wordt de deadline met één kwartaal verlegd.	 2019-K4

14	Besluit vervanging van PNH wordt aanbevolen om de digitale beheeromgeving te toetsen aan de hand van het toetsingskader voor de digitale beheeromgeving RODIN 2. De RODIN toets heeft ook plaats gevonden in 2014, er zijn toen aanbevelingen gedaan. De toets van de digitale beheeromgeving omvat 3 onderdelen: beleid en organisatie, informatiebeheer (lees: systeem) en ICT en informatiebeveiliging. Het is zeer aan te bevelen dat PNH zelf op afzienbare termijn een audit uitvoert aan de hand van RODIN 2 en de uitkomsten hiervan rapporteert aan de provinciearchivaris. Stel maatregelen vast voor de geconstateerde risico's.	Een externe audit is in 2017 uitgevoerd om te komen tot het besluit voor vervanging. RODIN 2 is geen verplichting. We zullen onderzoeken waar RODIN 2 op dit moment voor PNH van toegevoegde waarde kan zijn op lopende activiteiten en eventuele aanbevelingen uit een audit zullen worden meegenomen in het concernbrede kwaliteitssysteem (zie aanbeveling 4).	CZ/CIO	Deze aanbeveling wordt uitgevoerd in samenhang met aanbeveling 4 over de inrichting van een concernbreed kwaliteitssysteem en wordt meegenomen in de prioritering van de werkzaamheden rondom de uitwerking van het kwaliteitssysteem en de implementatie van O365. Er is (nog) niet met CC afgestemd over een Rodin audit op Verseon in verband met de geplande van Verseon.	We stellen dit jaar nog een kwaliteitssysteem vast (zie aanbeveling 4). Daarnaast leggen we het informatiebeheer per applicatie vast in een applicatiecatalogus (zie aanbeveling 12, 2014 en 2, 2017). In RODIN 2 staan geen eisen die geen onderdeel zijn van deze trajecten. Het op korte termijn uitvoeren van een RODIN 2 audit heeft daarom geen toegevoegde waarde.	 Afgerond
----	---	---	--------	--	---	---

Garanties, leningen en revolverende fondsen <i>Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer</i> <i>Vastgesteld op: 26-11-2018</i>			<i>Afgeronde aanbevelingen:</i> 0 /3		
---	--	--	---	--	--

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Ontwikkel de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen door in door PS vastgesteld beleid, bij voorkeur ondersteund met een afwegingskader voor de inzet van verschillende mogelijke financiële instrumenten, zoals garanties en leningen, maar ook revolverende fondsen, deelnemingen en cofinanciering.	Wij zullen de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen doorontwikkelen en door PS laten vaststellen. Een algemeen afwegingskader voor de inzet van financiële instrumenten is minder eenvoudig, aangezien een dergelijke keuze maatwerk is. Daarnaast is sprake van een zekere overlap in begrippen; revolverende fondsen zijn vrijwel altijd deelnemingen. Desondanks zullen wij bij het actualiseren van de diverse nota's pogen tot een bredere afwegingskader te komen.	CZ/FIN	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	 2019-K4
2	Bepaal wanneer en op welke wijze PS dienen te worden betrokken bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen en laat dit opnemen in het door PS vast te stellen beleid ter uitwerking van aanbeveling 1.	Wij zullen dit opnemen in de nieuwe versie van de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen.	CZ/FIN	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	 2019-K4
3	Vraag OS een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen in de eigen p&c cyclus van de provincie, waarbij per fonds in ieder geval is weergegeven; de entiteit, looptijd, omvang, aandeel van de provincie en mate van revolverendheid. Idealiter wordt tevens inzicht gegeven in de mate waarin met de fondsen de beoogde doelen worden gerealiseerd.	Wij zullen de gevraagde gegevens opnemen in de paragraaf Verbonden partijen bij de provinciale begroting en de provinciale jaarrekening.	CZ/FIN	Wij zullen de gevraagde gegevens opnemen in de paragraaf Verbonden partijen bij de provinciale begroting 2020 (2019-K4)	Voor zover de revolverende fondsen ondergebracht zijn bij verbonden partijen zijn deze in de paragraaf deelnemingen en verbonden partijen opgenomen.	 2019-K4

Energie in Transitie

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 27-11-2018

Afgeronde aanbevelingen:

3

/8

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
2	Bepaal de weg richting einddoel en stel tussendoelen op. Dat zorgt ervoor dat de opgave concreet en behapbaar wordt.	Met de Routeplanner energietransitie 2050 hebben wij de mogelijkheden wettig tot 2050 geschetst. Via de Regionale Energiestrategieën in het kader van het Klimaatakkoord stellen wij tussendoelen op voor 2030.	BEL/IOT	De voorbereiding voor de Regionale Energiestrategieën is in volle gang. Na ondertekening van het Klimaatakkoord worden de doelen in de RES-sen uitgewerkt.	De startnotities van de Resen liggen ter besluitvorming op 30 september in Provinciale Staten voor.	 2019-K4
3	Reken door wat het ingezette instrumentarium oplevert aan energiebesparing, productie van hernieuwbare energie en CO ₂ -reductie en/of betrek expert judgement bij aanvang van het (nieuwe) energietransitie programma	Het doorrekenen van de effecten van afzonderlijke instrumenten (subsidies uitgezonderd) zal moeilijk zijn, omdat met de instrumenten waarover wij beschikken niet zo rechtstreeks gestuurd kan worden. Daarbij komt dat waargenomen effecten door veel factoren (en actoren) veroorzaakt kunnen zijn. Expert judgement bij de start van een nieuw transitieprogramma is echter zeer wel mogelijk en zullen wij ook toepassen. Bij de totstandkoming van de huidige Beleidsagenda Energiestransitie is daarvan ook gebruik gemaakt.	BEL/IOT	Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent de effecten van instrumenten, die in de RES-sen zijn opgenomen, door. Dit jaar zal de huidige beleidsagenda worden geëvalueerd. Hierin nemen we waar mogelijk ook de effecten van de instrumenten mee.	Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent de effecten van instrumenten, die in de RES-sen zijn opgenomen, door. Bij een nieuw programma energietransitie worden de lessen uit ons eigen voorgaande beleidsperiode meegenomen alsmede, de landelijke inzichten en kennis.	 2019-K4
4	Stuur zowel op provinciaal niveau als voor de regio's in de Regionale Energiestrategieën aan op: a. het zoveel mogelijk hanteren van dezelfde terminologie als het gaat om het formuleren van de ambities ten aanzien van energietransitie. Aansluitend bij Europese en landelijke afspraken gaat het om: - Opwekking hernieuwbare energie (in PJ en als % van het finale gebruik) - Energiebesparing (in PJ en als % van het finale gebruik) - CO ₂ -reductie (in tonnen) b. Het gebruik van vergelijkbare eenheden en referentiejaar in de te formuleren ambities c. gelijke ijkmomenten in de periode tussen 2020 en 2050, bijvoorbeeld elke 5 jaar d. pak dit zoveel mogelijk in IPO-verband op.	Deze aanbeveling onderschrijven wij en wij zetten ons ervoor in dat dit in IPO-verband uitwerking krijgt. IPO heeft hiervoor inmiddels een data-groep in het leven geroepen. Een technisch voorbehoud bij punt a. is dat energiebesparing normaliter (conform het Protocol Monitoring Energiebesparing) niet als % van het finale gebruik wordt uitgedrukt, maar in termen van efficiencyverbetering, dus als percentage van een berekend referentieverbruik. Wij vertrouwen erop dat we in IPO-verband met alle betrokken partijen als ook Rijk en VNG tot een goede, werkbare definitie van energiebesparing komen, een definitie waarop ook gestuurd kan worden. Wat betreft ijkmomenten zullen we aansluiten bij de afspraken die hierover landelijk worden gemaakt.	BEL/IOT	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	 2020-K4
5	Maak gebruik van de landelijke Klimaatmonitor voor het in beeld brengen van effecten en voorzie Provinciale Staten daarnaast van informatie waaruit de inzet van de provincie en de resultaten daarvan blijken.	Voor onze provinciale Staat van de energietransitie hebben wij ECN een monitoringssysteem laten ontwikkelen dat al grotendeels op de Klimaatmonitor is gebaseerd. Daar waar de Klimaatmonitor tekort schiet, heeft ECN dat aangevuld met eigen rekenmethodieken gebaseerd op de Nationale Energieverkenning. We gaan nu naar een situatie waarin alle provincies en RES-regio's op vergelijkbare en optelbare wijze de stand van zaken van de energietransitie in beeld gaan brengen. Dit betekent dat wij overstappen op de Klimaatmonitor c.q. het landelijke monitoringssysteem gerelateerd aan het Klimaatakkoord en de RES-sen. Hieraan wordt nu gewerkt door IPO, VNG, UWV, Rijk, Klimaatmonitor, CBS en Planbureau voor de Leefomgeving. Wij participeren actief in dit overleg. Wat betreft het tweede deel van deze aanbeveling: met bovenstaand monitoringssysteem kunnen trends in beeld worden gebracht, maar niet de specifieke effecten van beleid of van afzonderlijke instrumenten. Hiervoor is evaluatieonderzoek nodig, kwalitatief en/of kwantitatief. Subsidie-regelingen worden in Noord-Holland standaard geëvalueerd. Andere belangrijke onderdelen van ons energietransitiebeleid, zoals het ruimtelijke beleid voor zon en wind, evalueren we ook. We zullen onze praktijk van evaluatieonderzoek continueren en verder uitbreiden en dit - zie ook de reactie op aanbeveling 9 - zoveel mogelijk samen met andere provincies doen zodat we van elkaar kunnen leren.	BEL/IOT	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystematiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	 2020-K4
7	Stel via het IPO aan BZK voor om twee indicatoren toe te voegen aan de indicatoren die alle provincies gebruiken voor het thema energietransitie, te weten: a. Omvang van finale energiegebruik in TJ en als percentage ten opzichte van het energiegebruik in 1990 b. Omvang van hernieuwbare energie als percentage van het finale energiegebruik	Wij onderschrijven deze aanbevelingen, maar maken een voorbehoud voor wat betreft de indicator finaal gebruik als percentage van dat van 1990. Het verlagen van het finale energiegebruik is nu n.l. geen doel (wél efficiencyverbetering) en de provincies beschikken ook niet over gegevens van 1990 m.b.t. hun finale energiegebruik. De klimaatmonitor en www.waarstaatjeprovincie.nl bevatten deze data niet. Wij stellen voor in IPO-verband de wenselijkheid van deze indicator te bespreken plus de benodigde inspanning om deze data op orde te krijgen en er vervolgens samen een besluit over te nemen.	BEL/IOT	Dit wordt in IPO verband opgepakt.	Dit wordt in IPO verband opgepakt.	 2020-K4
8	Maak interprovinciaal afspraken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls de provincies geven aan de energietransitie.	Wij onderschrijven deze aanbeveling maar plaatsen wel een kanttekening bij de mate waarin dit kan worden doorgevoerd. Wij hebben die middelen die direct voor de energietransitie bedoeld zijn in onze begroting ondergebracht onder het operationele doel "Bijdragen aan energietransitie". Ook de direct voor de energietransitie beschikbare reserves zijn vanaf 2019 aan dit operationele doel gekoppeld. Elders in de begroting en de reserves zijn onder andere operationele doelen ook middelen opgenomen die aan de energietransitie ten goede kunnen komen, omdat dit een opgave is die vrijwel alle beleidsterreinen raakt. We kunnen, zoals we nu meestal al doen, aangeven wanneer een operationeel doel ook aan de energietransitie bijdraagt. Het is waarschijnlijk niet mogelijk een "hard schot" aan te brengen, omdat dit de totstandkoming van optimale oplossingen erg in de weg kan gaan zitten.	BEL/IOT	We hebben doorlopend aandacht voor dit vraagstuk in het begrotingsproces.	We hebben doorlopend aandacht voor dit vraagstuk in het begrotingsproces. Hiermee beschouwen we dit onderwerp als afgehandeld.	 Afgerond

9	Zet in op een gezamenlijk leeragenda door middel van interprovinciale evaluaties van instrumenten. Zo ontstaat inzicht in de faal- en succesfactoren van provinciale instrumenten voor de energietransitie.	Wij onderschrijven deze aanbeveling en zullen ons inspannen voor het realiseren van zo'n gezamenlijke leeragenda. Zoals aangegeven, is het vaak niet eenvoudig de effectiviteit van afzonderlijke instrumenten binnen het energietransitiebeleid kwantitatief te bepalen. Kwalitatieve, procesgerichte evaluatieonderzoeken zijn dan heel belangrijk om te kunnen bepalen of het beleid vruchten afwerpt. Wij willen graag met de andere provincies en nauw gekoppeld aan de Regionale energiestrategieën meer inzichtelijk maken wat de voor- en nadelen van diverse aanpakken zijn, wat de randvoorwaarden ervoor zijn en wat ze uiteindelijk opleveren.	BEL/IOT	Dit pakken we onder andere op in het kader van de RES-sen (bijvoorbeeld door middel van kennisdeeldagen op provinciaal, regionaal en landelijke niveau)	Dit pakken we onder andere op in het kader van de RES-sen (bijvoorbeeld door middel van kennisdeeldagen op provinciaal, regionaal en landelijke niveau). Er is geen leeragenda over de provincies heen. Wel wordt er in IPO verband kennis uitgewisseld en van elkaar geleerd op alle thema's die voor de provincies op energietransitie spelen. Hiermee beschouwen we dit onderwerp als afgehandeld.	 Afgerond
---	---	--	---------	---	---	---

Managementletter 2018		Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 27-11-2018		Afgeronde aanbevelingen:		
				4	/17	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Omvang jaarstukken Uw jaarstukken omvatten meer dan 400 pagina's. De omvang van de jaarstukken vermindert de informatiewaarde. (...) Door de jaarstukken te beperken tot de belangrijkste onderwerpen neemt de administratieve last af en nemen de toegankelijkheid en leesbaarheid (en daarmee het inzicht) toe dat de jaarrekening biedt. (...)	Wij onderschrijven de constatering en de wens van de accountant om te komen tot een beperktere omvang van de jaarstukken. Voor de begroting 2019 hebben wij in overleg met uw Staten reeds een belangrijke slag gemaakt. Wij zullen bij de jaarrekening 2019 de nieuwe opzet van de begroting 2019 gaan volgen.	CZ/FIN	De jaarrekening 2019 wordt opgeleverd in een vernieuwde opzet waarin toegankelijkheid en leesbaarheid een belangrijk aandachtspunt zijn (2019- K2)	De jaarrekening 2019 wordt opgeleverd in een vernieuwde opzet waarin toegankelijkheid en leesbaarheid een belangrijk aandachtspunt zijn (2020- K2)	
2	Verbonden partijen Uw Provincie neemt deel in een groot aantal verbonden partijen. Tijdige en betrouwbare informatie die de provincie krijgt van verbonden partijen over risico's en de hiermee samenhangende waardering van kapitaaldeelnamen en leningen zijn van toenemend belang voor uw eigen planning- en control-cyclus. (...). 1) Wij adviseren u de verzameling van informatie te baseren op een gedegen risico-analyse van de verbonden partijen en aan de meest risicovolle verbonden partijen met voorrang aandacht te geven. (...)	De tijdige informatieverstrekking vanuit de verbonden partijen heeft de achterliggende jaren reeds veel aandacht vanuit de provincie gehad. Gelet op de eigen bestuurlijke cycli van de verbonden partijen is het niet altijd mogelijk om definitieve cijfers beschikbaar te hebben ten behoeve van ons eigen jaarrekeningtraject. Met de belangrijkste verbonden partijen zal het jaarrekeningproces en de aanlevering richting de provincie afgestemd worden.	CZ/FIN BEL	De belangrijkste verbonden partijen zijn in de reguliere ambtelijke contacten gewezen op het belang van een tijdige oplevering van de jaarrekeningproces (2019- K2). De verdere opvolging wordt opgenomen in de P&C cyclus en het project financiële hygiëne.	Het betreft een reguliere activiteit die veel aandacht heeft en blijft hebben. Resultaten ervan kunnen gemonitord worden bij de jaarrekening. Wij stellen daarom voor dit punt hier als afgehandeld te beschouwen, omdat het een structurele, reguliere activiteit is.	
4	Inkopen 1) In het inkoopproces bestaat het risico op functievermenging omdat de mandaathouder prestatieleveringsakkoord kan geven. 2) Daarnaast kost het achteraf kunnen aantonen van de prestatielevering veel tijd en aandacht van uw medewerkers. 3) Een ander aandachtspunt is de juiste toerekening van kosten aan het jaar van prestatielevering.	Op dit moment loopt een proces om de risico's in het inkoopproces en de beheersmaatregelen in kaart te brengen. Het punt van functievermenging zal daarbij betrokken worden. Ten aanzien van prestatielevering is een concept richtlijn opgesteld met daarin een grensbedrag. De besluitvorming hierover is echter uitgesteld omdat: - de accountant in het kader van de gegevensgerichte controle andere eisen stelt aan de vorm van de prestatiedocumentatie - de administratieve belasting van de organisatie zeer aanzienlijk is - overwogen kan worden om de prestatiedocumentatie alleen toe te voegen bij dossiers die in de steekproef van de verbijzonderde interne controle (VIC) vallen. Wij zullen op basis van de bevindingen van de VIC de richtlijn alsnog in de besluitvorming brengen.	CZ/SI CZ/CSC AC/CC	De functievermenging wordt opgenomen in de optimalisering van de AO. Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen instructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd. Er zijn eind 2018 brieven aan alle crediteuren gestuurd betreffende het tijdig inleveren van facturen. De uitwerkingen vanuit de AO/IC worden meegenomen in de beschrijvingen van de werkprocessen en werkinstructies.	1) Het uitgangspunt van functiescheiding wordt uitgewerkt in de nieuwe AO die eind 2019 gereedkomt en per 1-1-2020 van kracht zal zijn. 2) Zie de opmerking bij aanbeveling 3 prestatielevering 3) Inmiddels worden verplichtingen in jaarschijven opgenomen in de verplichtingenadministratie en zijn hierover aan de key users instructies gegeven; deze aanbeveling is gereed. Beleid: De leerpunten zoals benoemd in de EVP passen binnen de aanbevelingen uit de verkenning. De deadline voor de eerste 2 aanbevelingen schuift naar 2019-K4	
5	Memoriaalboekingen Met memoriaalboekingen kunnen bedragen in de administratie worden aangepast. Een (beperkt) aantal medewerkers kan memoriaalboekingen aanmaken én doorvoeren in de financiële administratie. Dit wijst op het risico van functievermenging. Het is nodig om (met een steekproef) gegevensgericht de juistheid van de memoriaalboekingen te controleren. Met dataanalyse kan de omvang van de steekproef worden beperkt. Wij adviseren u de functievermenging rondom memoriaalboekingen op te lossen om eventuele onjuistheden eerder (in het verwerkingsproces) te signaleren en een efficiënter controle op memoriaalboekingen mogelijk te maken.	Wij zullen in het proces memorialen bezien hoe de functievermenging kan worden opgeheven. Met de invoering van de EPT (Electronische Projecten Thermometer) is de omvang van het aantal memorialen in 2018 naar verwachting aanzienlijk gereduceerd ten opzichte van 2017. De controle op de juistheid van de memoriaalboekingen maakt onderdeel uit van de gegevensgerichte VIC werkzaamheden.	CZ/FIN	In de aanpassing van het proces memoriaalboekingen wordt deze aanbeveling betrokken (2019-K2).	In de aanpassing van het proces memoriaalboekingen wordt de functievermenging betrokken. Ook zullen we periodieke intern controle uitvoeren om de naleving hiervan te toetsen. Als laatste wordt in het werkprogramma Memorialen bij de VIC ook deze check uitgevoerd bij de dossiers die in de steekproef vallen. Voor wat betreft de VIC werkzaamheden ontwikkelt de organisatie zich dit jaar meer van centraal naar decentraal. Dit uit zich in 2019 door Concerncontrol de steekproef te laten trekken (uit de totale memorialenmassa conform controleaanpak zoals afgestemd met de accountant) en waarna de sector FIN aan de lat staat voor alle uitvoerende werkzaamheden hiervan (dossiers compleet opleveren met analyse van FIN aan CC. CC doet dan de review hierop voordat het aan de accountant wordt verstrekt).	
6	Volledigheid van opbrengsten Voor de controle op diverse geldstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer) is uw provincie informatie-afhankelijk van derden (Belastingdienst, Omgevingsdiensten, Vervoerders). Tijdige beschikbaarheid van verantwoordings- en controle-informatie die ook is gericht op de volledigheid van deze opbrengsten is belangrijk voor een soepel jaarrekeningproces.	In de planning van het jaarrekeningproces 2018 zullen wij dit punt betrekken. Wij steunen ten aanzien van de volledigheid wel in belangrijke mate op de informatieverstrekking vanuit de genoemde partijen. Voor de langere termijn zal bezien moeten worden of de controle op volledigheid van opbrengsten ook intern meer coördinatie behoeft.	CZ/FIN	In het jaarrekeningproces 2018 is specifiek aandacht gegeven aan de controle van diverse inkomstenstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, provinciefonds, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer)	In de jaarrekening 2018 zijn deze punten uitvoerig met de accountant besproken.Om dit ook voor volgende jaren te borgen worden processen opgesteld die hiervoor zorg moet dragen.	
7	Uitkering Provinciefonds Het ministerie baseert de uitkering Provinciefonds op kengetallen zoals aantal inwoners, aantal inwoners in landelijk gebied, aantal inwoners van de vervoerregio, kilometers oeverlengte, etc. De juistheid van de door het ministerie gehanteerde kengetallen dient voor aanvang van de jaarrekeningcontrole intern te worden vastgesteld en te worden gedocumenteerd.	We zullen de herkomst van de kengetallen in beeld brengen en de validatie van deze gegevens borgen.	CZ/FIN	De herkomst van de kengetallen is in beeld gebracht en de validatie van deze gegevens is geborgd in het jaarrekeningsproces.(2019-K2)	In de jaarrekening 2018 zijn deze punten uitvoerig met de accountant besproken.Om dit ook voor volgende jaren te borgen worden processen opgesteld die hiervoor zorg moet dragen.	

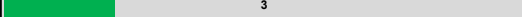
8 Volledige en juiste verantwoording van inkomende subsidies De provincie ontvangt van diverse subsidiegevers subsidie. (...) De provincie heeft momenteel geen inzicht in de maatregelen die dit betreft. Er is geen sprake van een centrale registratie van inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Wij adviseren u een inventarisatie van (rechten op) inkomende subsidies te maken en in de organisatie in te regelen dat de volledigheid van de verantwoorde inkomende subsidies periodiek wordt vastgesteld. De nadruk ligt daarbij ook op de manier waarop de provincie zorgt dat subsidiebatens juist (in overeenstemming met de geleverde prestaties) worden toegerekend aan het jaar.	In onze begroting en administratie zijn uiteraard de ontvangsten in het kader van de subsidies opgenomen en in beeld. Het punt wat de accountant maakt is dat wij moeilijk kunnen aantonen of deze registratie volledig is. Wij zullen bij de jaarrekening 2018 een eerste inventarisatie maken van de ontvangsten subsidies en de wijze van toerekenen (op basis van geleverde prestaties). Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de centrale registratie ook structureel in de organisatie ingericht moet worden met de daarbij behorende ambtelijke capaciteit.	BEL B&U CZ	Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen.	Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal binnen het project processen centraal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen.	
9 Juiste toerekening van subsidieelasten Inzicht in de naleving van voorwaarden door en voortgangsinformatie van organisaties waaraan uw provincie subsidie verstrekt, zijn van belang voor de juiste toerekening van subsidieelasten aan boekjaren. In de huidige situatie volgt uw provincie niet het stelsel van baten en lasten bij het verantwoorden van subsidieelasten. Wij zijn in overleg met uw organisatie om de consequenties en te ondernemen acties voor de verslaggeving 2018 en verder te bepalen. Verwerking van de subsidieelasten in overeenstemming met het stelsel van baten en lasten heeft naar verwachting een materiële invloed op uw financiële positie (en gerealiseerd resultaat 2018).	De toerekening van de subsidieelasten heeft in de achterliggende weken de nodige aandacht gehad. Er is overleg geweest met de accountant, de andere provincies en de (landelijke) commissie BBV. De uitkomst is dat provincies hier verschillend mee omgaan, maar dat de huidige lijn van onze provincie niet overeenkomt met de lijn van de accountant en de commissie BBV. Kortgezegd betekent dit dat subsidieelasten niet geboekt moeten worden op het moment dat de beschikking verleend wordt, maar op het moment dat de onderliggende prestaties door de subsidieontvanger zijn gerealiseerd. Zowel voor onze balansposities (reserves, verplichtingen) als voor onze procedures (informatieverstrekking vanuit de subsidieontvangers) heeft dit grote consequenties. Wij zijn in overleg met de accountant om hier in praktische zin voor de jaarrekening 2018 invulling aan te geven. Wij spreken daarbij onze zorg uit over de werklast (in en extern) en de communicatie richting de subsidieontvangers omdat de provincie een betrouwbare partner wil zijn die geen bestaande afspraken openbreekt.	CZ/SI AD/CC	De landelijke commissie BBV heeft in januari 2019 een handreiking uitgebracht met daarin de uitspraak dat subsidies op basis van de feitelijke gerealiseerde prestaties aan het jaar toegerekend moeten worden. Dat is afwijkend van de huidige systematiek van de provincie Noord-Holland en heeft administratief en financieel grote consequenties (niet alleen voor Noord-Holland maar voor veel provincies en gemeenten). Inmiddels is landelijk (via het IPO en de VNG) indringend gereageerd op deze handreiking. De commissie BBV is nog in beraad over deze reacties. Voor de jaarrekening 2018 zijn er geen gevolgen. De consequentie voor 2019 wordt in kaart gebracht.	Op 2 augustus jl. heeft BZK aan het IPO mondeling aangegeven vooralsnog geen aanleiding te zien de regelgeving aan te passen of op te schorten. BZK benadrukt dat de BBV juist in het leven is geroepen (in relatie tot de RI) vanwege de eigenheid van decentrale overheden. Wel is BZK bereid om samen met de provincies de omvang van het probleem te inventariseren. Aangezien dit tijd kost, heeft BZK mondeling toegezegd dat de huidige situatie wordt gedoogd in 2019. Wij wachten op een schriftelijke bevestiging hiervan. BZK streeft wel naar een situatie waarbij recht wordt gedaan aan de positie van de betrokken stakeholders. Voorstel is daarom om op korte termijn een werkgroep met BZK, leden van de Hoofden Financien en AAC Middelen, vertegenwoordigers van accountantskantoren en subsidieontvangers te laten inventariseren wat de omvang van het probleem is. Ondermeer wordt in beeld gebracht: het aantal subsidies, de financiële omvang, de impact op processen (administratieve lasten) en de impact op resultaat en het vermogen. Het IPO is al geruime tijd in gesprek met BZK en de Commissie BBV over de "V&A verwerking subsidies" in de begroting/jaarrekening van de provincies. De provincies hebben de volgende bezwaren aangegeven: - de V&A leidt tot aanzienlijke extra administratieve lasten dat indruist tegen het doel van het Rijksbrede Subsidiekader: extra aanpassingen in bestaande subsidieverdelingen, subsidieprocessen en subsidiebeschikkingen. Daarnaast moeten extra afspraken gemaakt worden over voortgangsrapporages, personele inzet voor bewaking van de ontvangst van de voortgangsrapporages en verwerking hiervan in het subsidiedossier en de boekhouding. Ook voor de subsidieontvanger betekent dit veel extra inspanningen. - De V&A leidt tot grote financiële verschuivingen in begroting en jaarrekening en daarmee tot veranderingen in de financiële positie. De PNH is bezig met het treffen van voorbereidingen om in oktober 2019 een brief naar subsidieontvangers te sturen om informatie op te vragen over de mate van realisatie van de afgesproken activiteiten per jaareinde en om deze informatie te verwerken. Hiermee geeft de PNH zo goed mogelijk opvolging aan de richtlijn van de Commissie BBV. PNH volgt de ontwikkelingen die BZK in gang zet nauwlettend en zal nieuwe inzichten vertalen in haar werkprocessen. De deadline schuift hierdoor op naar 2019-K4	
10 Investeren Met de investeringen in vaste activa en de kosten van onderhoud van infrastructurele voorzieningen zijn grote geldstromen gemeoid. De provincie beschikt niet over een vaste activa administratie en lijkt hierdoor meer op kasrime te sturen. De verwerking van deze geldstromen in de begroting en jaarstukken, van uw provincie heeft uw aandacht en vormt ook een belangrijk aandachtspunt voor onze controle, zoals de onderbouwing van de afschrijvingstermijnen. De huidige afschrijvingstermijn van 25 jaar voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) komt niet overeen met de verwachte economische gebruiksduur. Uw organisatie werkt aan herziening van de Financiële verordening om op basis van een analyse van de aanwezige Materiële Vaste Activa de afschrijvingstermijnen te herzien en de gevolgen hiervan te verwerken in de begroting en verslaggeving. Naar verwachting zal de uitkomst van deze analyse in de loop van 2019 beschikbaar komen.	Wij zijn in het kader van de actualisering van de financiële verordening en een nieuw Strategisch Assetmanagementplan aan het onderzoeken of de huidige administratieve levensduur van 25 jaar nog overeenkomt met de werkelijke gebruiksduur. De eerste beelden vanuit onze eigen analyse en de vergelijking met andere provincies laten zien dat de werkelijke gebruiksduur voor een groot deel van de infrastructuur hoger ligt dan 25 jaar en soms ook juist korter. Het onderzoek richt zich erop de juiste afschrijvingstermijnen te hanteren. Gelet op de bestuurlijke planning gaan wij ervan uit dat de jaarrekening 2018 eerder wordt vastgesteld dan de actualisering van de financiële verordening en het nieuwe strategische assetmanagementplan (opvolger Nota infrastructurele kapitaalgoederen). Dat kan betekenen dat er een onzekerheid ten aanzien van dit punt kan optreden in de jaarrekening.	CZ/FIN	De huidige afschrijvingstermijn voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) zijn geëvalueerd. Een voorstel voor een vernieuwd afschrijvingsbeleid is in voorbereiding (2019-K2) en zal bij de actualisatie van de financiële verordening worden geborgd (2019-K3).	De huidige afschrijvingstermijnen voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) zijn geëvalueerd. Een voorstel voor een vernieuwd afschrijvingsbeleid is in voorbereiding (2019-K2) en zal bij de actualisatie van de financiële verordening worden geborgd (2019-K3). Dit project loopt op schema.	
12 Voorzieningen Mogelijk bevatten enkele voorzieningen eigen middelen. Het is nodig om na te gaan of dit past binnen de verslaggevingsregels.	Wij zullen in het jaarrekeningsproces 2018 bij de analyse van voorzieningen dit punt betrekken.	CZ/FIN	De analyse van de voorzieningen is in het jaarrekeningsproces 2018 betrokken (2019-K2); en zal structureel worden geborgd in de P&C cyclus en de beschrijving van de werkprocessen.	De analyse van de voorzieningen is in het jaarrekeningsproces 2018 gebeurd (2019-K2); en zal structureel worden geborgd in de P&C cyclus en de beschrijving van de werkprocessen.	

13 IT-omgeving Eind juli 2018 zijn wij gestart met ons onderzoek naar aspecten van de automatiseringsorganisatie die gericht zijn op een betrouwbare gegevensverwerking. (...). Wij hebben waargenomen dat de geïnterviewde medewerkers zeer betrokken zijn in het kader van een zorgvuldige beheersing van de IT en dat ten opzichte van vorig jaar veel verbeteringen zijn en worden doorgevoerd. Op het vlak van aantoonbaarheid van de getroffen maatregelen bestaan echter onvolkomenheden die vergelijkbaar zijn met de constateringen in 2017, zoals incompleet accountbeheer, ontoereikende continuïteitsmaatregelen, beperkingen in het informatiebeveiligingsbeleid en afwijkingen van de AVG. Daarnaast is door derden apparatuur geplaatst in de ruimte met de netwerkverbindingen in het Provinciekantoor, maar bestaat geen kennis binnen de provincie over het doel van deze apparatuur. Tenslotte vertrouwt men op de leverancier voor de netwerkbeveiliging, maar bestaat geen kennis van de door de leverancier gebruikte firewall en de gehanteerde beveiligingsinstellingen. U en wij kunnen daardoor niet uitgaan van een voor accountantscontroleoelenden voldoende betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. (...) Wij hebben wel waargenomen dat de automatiseringsomgeving onvoldoende functiescheiding afdwingt bij het boeken van inkoopfacturen en bij het opstellen en verwerken van memoriaalboekingen. Belangrijke delen van uw IT-omgeving zijn uitbesteed aan een serviceorganisatie. De provincie heeft verminderd zicht op de interne beheersmaatregelen binnen die serviceorganisatie en er zijn manco's op het vlak van toezicht op de prestaties van de leveranciers, zoals bij het beheer van de accounts. Het is denkbaar dat de provincie beschikt over onvoldoende menskracht om aansturing en toezicht effectief in te kunnen vullen. Hierdoor ontstaan risico's. Wij adviseren een kritische beschouwing van de omvang van de IT-organisatie in het kader van de taakstelling. De bijlage bij deze managementletter bevat onze belangrijkste bevindingen, adviezen en ons voorstel voor de prioriteitstelling.	Wij hebben gekeken naar de belangrijkste bevindingen, adviezen en de voorgestelde prioriteitstelling van de accountant. De korte termijn aanbevelingen betreffen de omvang van de IT-organisatie, privacybescherming en bewaaren vernietigtermijnen voor persoonsgegevens en accountbeheer. Deze aanbevelingen zijn allemaal reeds opgepakt en voor een deel ook inmiddels afgerond. De omvang van de IT-organisatie wordt op dit moment opnieuw bekeken tegen de achtergrond van de in het afgelopen jaar vastgestelde IT-sourcingstrategie. Deze voorziet onder meer in het versterken van de regiefunctie van de provincie ten opzichte van onze leveranciers. Wat betreft privacybescherming zijn er inmiddels een aantal interne richtlijnen vastgesteld over de opvolging van de AVG. Verder volgt de provincie net als andere provincies de Provinciale Selectielijst Provisia. En de door de accountant gesignaleerde omissies in het accountbeheer zijn inmiddels opgelost. Daarnaast doet de accountant 9 aanbevelingen voor de middellange termijn. Enkele van deze aanbevelingen, zoals met betrekking tot het maken van beleid op het gebied van informatiebeveiliging en de afhandeling van datalekken zijn inmiddels reeds opgevolgd. De overige adviezen worden ook overgenomen. Deze vragen meer tijd en zullen het komende jaar worden opgevolgd.	CZ/CIO CZ/I&I	Er is op 27 februari 2019 een afstemming tussen I&I en CISO geweest om te komen tot richtlijnen voor het gebruik van data en richtlijnen van de inrichting van de testomgeving om te voldoen aan de AVG. Punt is/was dat die Acceptatieomgeving enkel benaderd wordt door medewerkers die ook in productie actief zijn. Wij vinden het dan ook niet nuttig/nodig dat deze gegevens gescrembled zijn wat formeel zou moeten. De auditor kon daar mee leven, maar gaf aan dat dat formeel ergens vastgelegd moest zijn vanuit CISO dat we het zo doen als beleid. Binnen I&I is een actieplan opgesteld dat wordt gebruikt voor opvolging en de monitoring van de beheersmaatregelen die voortkomen uit de adviezen aangaande de inrichting en het gebruik van IT in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018. De overige adviezen worden ook overgenomen. Deze vragen meer tijd en zullen het komende jaar worden opgevolgd.	Alle adviezen die door de accountant zijn gegeven zijn afgerond of in uitvoering. Er is door de CISO een nieuw securitybeleidsdocument in concept opgesteld dat invulling geeft aan de principes en richtlijnen voor benoemde securityzaken. Dit geeft mede input aan de configuratie van bijv. Firewalls en DMZ. De leverancier configureert deze op basis van best practices zoals aangegeven door de producenten waarbij wij inzicht hebben in de richtlijnen hiervoor. Vanwege securityredenen biedt Fujitsu alleen inzage in de richtlijnen voor de inrichting van Firewall en DMZ. De Multi-Factor voorziening is inmiddels in productie en concernbreed in gebruik. Met de te plannen uitrol van Office365 wordt MFA verder integraal uitgerold voor alle applicaties die op devices buiten PNH worden gebruikt.	
14 Interne controle De provincie heeft in 2018 gewerkt aan een centrale invulling van een verbijzonderde interne controleafdeling in de organisatie. Het belang van het uitvoeren van een verbijzonderde interne controle wordt door de provincie onderkend. Medio 2018 is het Interne Controleplan 2018 in uw directie vastgesteld. In aansluiting op dit plan zijn specifieke werkprogramma's opgesteld waarbij allereerst per bedrijfsproces de risico's en beheersmaatregelen worden beschreven. In 2018 zijn evenals in voorgaand jaar de detailwerkzaamheden gepland zoals benodigd ter voorbereiding op onze controle. Het afronden van de werkprogramma's en de feitelijke uitvoering van het Interne Controleplan 2018 zijn vertraagd door de tijd en aandacht die afronding van het jaarrekeningproces 2017 heeft gevergd. Belangrijk advies, in lijn met het advies over 2017 blijft de beheersmaatregelen opgenomen in de lijn nauwkeurig te omschrijven. De documentatie van de uitvoering van de beheersmaatregelen dient te voldoen aan stringente voorwaarden, om in de toekomst te kunnen overgaan naar een meer systeemgerichte controle. In de zomer van 2018 heeft de provincie een goede start gemaakt met het opstellen van gegevensgerichte werkprogramma's voor het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle (VIC) gericht op de personele kosten, de inkoop, subsidieverstrekingen en betalingen. De werkprogramma's zijn gebaseerd op een goede risicoanalyse en de controles worden nauwgezet uitgevoerd en goed gedocumenteerd. Wij hebben kennisgenomen van de eerste uitkomsten en hebben uw medewerkers suggesties gedaan voor de verdere uitvoering van de interne controles. Op dit moment is ongeveer 1/3 van de te controleren posten over het eerste halfjaar volledig afgerond. De controles over de tweede helft van het jaar moeten nog starten. Voor onze controle maken wij in belangrijke mate gebruik van de VIC. Het tijdig beschikbaar zijn van de uitkomsten van de VIC is van groot belang voor tijdige uitvoering en afronding van onze accountantscontrole. De provincie zet extra capaciteit in om de controles op tijd af te ronden en wij hebben afspraken gemaakt om de interne en externe controle in de tijd goed op elkaar te laten aansluiten.	Wij onderkennen het belang van de centrale Verbijzonderde Interne Controle (VIC), zeker ook in het licht van het komende wetgevingstraject om te komen tot een rechtmatigheidsverklaring vanuit het college van GS. We waarderen de conclusie dat de accountant positief is over de concrete wijze van invulling en de afstemming met de accountantscontrole. De opzet van de VIC en de bijbehorende capaciteit is gebaseerd op een systeemgerichte aanpak. Nu de accountant heeft geconcludeerd dat uitgaan moet worden van een gegevensgerichte benadering met omvangrijke steekproeven blijkt de capaciteit verre van toereikend te zijn. Inmiddels is actie ondernomen om zowel intern als extern capaciteit bij te schakelen. Desondanks blijft dit een belangrijk zorgpunt, temeer omdat wij constateren dat de accountantscontrole in grote mate gebruikt maakt van deze VIC werkzaamheden.	AD/CC	De uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle heeft op dit moment zeer veel aandacht in de organisatie, aangezien niet tijdige oplevering ook consequenties heeft voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2018. De uitvoeringscapaciteit is op tijdelijke basis fors uitgebreid. De eerste 3 kwartalen zijn op een enkel dossier na afgerond. De verwachting is dat in maart 2019 de Verbijzonderde Interne Controles 2018 ook voor het 4e kwartaal 2018 afgerond kan worden. Naast de uitvoering 2018 zal vervolgens bezien worden welke wijzigingen doorgevoerd worden in de organisatie van de (verbijzonderde) interne controle 2019. Uitgangspunt daarbij is dat een verschuiving optreedt naar de uitvoering binnen de directies en dat de uitvoering vanuit Concerncontrol meer beperkt wordt.	Er zijn flinke stappen gezet op dit gebied: - VFI opfriscursus: alle medewerkers die een actieve rol hebben in het inkoopproces hebben deze gevolgd om verplichtingen in het juiste jaar te verantwoorden en tevens de juiste codering te gebruiken. - De richtlijn Prestatieverklaring is in door de directie vastgesteld, waarmee duidelijker wordt welk bewijsvoering moet worden opgeleverd. - Er is een andere controleaanpak tbv de steekproef. Door de invoering van controle op onderwerp (business dossiers) is de omvang van de steekproef sterk verkleind. - Achivering: er is voortgang in het archiveren van de getekende contracten, prestatieverklaringen en tussentijdse prijsaanpassingen. - De VIC aanpak richt zich op het van centraal naar decentraal brengen door opleiden van medewerkers bij de directie CZ waar een groot deel van de VIC uitvoering komt te liggen. De opmerkingen in de managementletter met betrekking tot de interne controle zijn constaterend van aard. Gezien de stappen die zijn gemaakt op dit gebied beschouwen we dit onderwerp als afgerond.	
15 Tussentijdse informatie Tussentijdse (financiële) informatievoorziening vindt niet op gestructureerde wijze plaats en er is geen sprake van tussentijdse periodeafsluiting. Gedurende het jaar kan meer aandacht worden gegeven aan de analyse en administratieve verwerking van saldi op tussenrekeningen, het doorboeken van gewerkte uren en de kostenverdeling. Dit vermindert het zicht op de begrotingsuitputting en de mogelijkheid om bij te sturen gedurende het jaar. Het accent van analyses komt daardoor te liggen op het moment van de jaarafsluiting.	In 2018 is via een specifieke actie een eerste aanzet gegeven om te komen tot een tussentijdse afsluiting. Daarnaast zijn voorstellen gedaan om dit structureel in te bedden. Ook de verdere ontwikkeling van de (interne) Concern Management Rapportage en de aandacht voor budgethouderschap en eigenaarschap moeten bijdragen aan het inzicht en de mogelijkheden om te sturen gedurende het jaar. Ten slotte loopt het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening waarin de herinrichting van SAP (financieel pakket, subadministraties) een belangrijk onderdeel is.	CZ/FIN	Het uitwerken van een tussentijdse periodeafsluiting wordt opgepakt in het traject Financiële hygiëne. De uitwerking van gestructureerde tussentijdse financiële informatievoorziening is onderdeel van het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening. (2019-K4).	Het uitwerken van een tussentijdse periodeafsluiting wordt opgepakt in het traject Financiële hygiëne. De uitwerking van gestructureerde tussentijdse financiële informatievoorziening is onderdeel van het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening. (2019-K4).	
16 (Fraude)risico-analyse Uw organisatie beschikt momenteel niet over een analyse van risico's (waaronder frauderisico's) voor de belangrijkste bedrijfsprocessen, zoals investeren, inkoop, betalen, salarissen, subsidiewerkslekken, diverse opbrengststromen, managementschakelingen en het beheersen van verbonden partijen. De beschikbare procesbeschrijvingen zijn niet actueel en geven te weinig inzicht in de belangrijkste interne beheersmaatregelen die de risico's afdekken. Wel begrijpen wij uit de gesprekken dat veel aandacht bestaat voor risicomanagement. Fraude-analyse en -preventie zijn nog geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het vermijden en ontdekken van fraude. Periodiek overleg in uw directieteam en tussen de directie en het college van gedeputeerde staten over de frauderisicoanalyse draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke onderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	Voor de primaire processen subsidies, salarissen, inkoop en aanbestedingen zijn de risico-analyses voor een belangrijk deel in concept aanwezig. De verdere borging en vastlegging is nog wel punt van aandacht. Er lopen op dit moment diverse initiatieven in de organisatie om de processen te verbeteren. Wij zullen de gesignaleerde punten van de accountant hierbij betrekken. In overleg met de integriteitscoördinator is in 2018 een eerste concept fraude-risico-analyse opgesteld. Wij zullen deze voor de afronding van het jaarrekening 2018 gereed maken	AD/CC	Het analyseren en beschrijven van de processen is begin 2019 in een formele projectstructuur ondergebracht, zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden. Het afronden van de fraude-risico-analyse heeft o.a. door ziekte vertraging opgelopen. Gestreefd wordt om dit voor de afronding van de jaarrekeningcontrole 2018 op te leveren.	Het analyseren en beschrijven van de processen is in binnen het project Processen Centraal ondergebracht; zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden; de processen ondergebracht binnen dit project kennen een eigen planning, variërend van 2019-K4 tm 2020-K4. Het afronden van de fraude-risico-analyse en het procedureel inbedden in de organisatie heeft vertraging opgelopen. Gestreefd wordt om dit voor de afronding van de jaarrekeningcontrole 2019 op te leveren.	

17	Fonds Nazorg De provincie voert de administratie voor het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen. (...) De concept jaarrekening van het Fonds is opgesteld op basis van een verslaggevingskader dat (sterk) afwijkt van de verslaggevingsregels die zijn voorgeschreven in het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013. Artikel 5 regelt dat op de jaarrekening en het jaarverslag van het fonds de verslaggevingsregels van het BBV van toepassing zijn. Wij kennen niet de achtergrond die heeft geleid tot de keuze om de jaarrekening op te stellen volgens andere grondslagen. Voordat wij de controle kunnen uitvoeren dient duidelijkheid te bestaan over het toe te passen verslaggevingskader (...).	De wijziging van het reglement is in voorbereiding.	CZ/FIN	De actualisatie van het reglement Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen is in concept gereed en wordt in 2019-K2 aan P5 ter besluitvorming voorgelegd.	De actualisatie van het reglement Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen wordt in september aan GS ter besluitvorming voorgelegd en vervolgens aan P5 ter besluitvorming voorgelegd	
----	---	---	--------	--	--	---

Restauratie van rijksmonumenten Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 8 oktober 2018	Aferonde aanbevelingen: 7 /7
---	---

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
4	Vraag G5 om de bouwkundige staat van de rijksmonumenten te betrekken bij het rangschikken van de subsidieaanvragen.	De bouwkundige staat van de rijksmonumenten toetsen wij altijd op grond van de inspectierapporten die verplicht zijn bij subsidieaanvragen. Subsidiebel - en daarbij voor rangschikking in aanmerking komend - zijn alleen bouwkundige ingrepen die op grond van die rapporten noodzakelijk zijn. Ter verijfing zullen wij echter in onze restauratieregelingen voor 2019 opnemen, dat wij ook de bouwkundige indicaties uit onze monumentenmonitor meewegen bij de rangschikking van de subsidieaanvragen.	BEL	Besluitvorming over aangepaste regeling op 14 mei 2019	In het openstellingsbesluit van de UVR 2019 is de invulling van deze aanbeveling anders uitgewerkt vanwege de voorziene juridische bezwaren vanwege privacywetgeving. Uit oogpunt van transparantie zou dit G5 verplichten tot openbaar maken van de Monumentenmonitor waarmee de gegevens op persoonsniveau herleidbaar zijn. Dit strookt niet met het provinciaal beleid om de monumentenmonitor alleen in gegeneerde vorm te gebruiken ten bate van evaluatie en prognostisering van de restauratieopgave. In plaats daarvan worden eigenaren van monumenten in slechte bouwkundige staat geadviseerd over betere exploitatie. De eigenaren worden hiermee in staat gesteld tot betere instandhouding van hun monument.	 Aferond
6	Vraag G5 om de gegevens over de bouwkundige staat van rijksmonumenten, binnen de kaders van wet- en regelgeving, beschikbaar te stellen aan de gemeenten waarin de rijksmonumenten gelegen zijn, ten behoeve van het toezien op de instandhoudingsplicht.	Wij nemen deze aanbeveling over onder de voorwaarde dat dit inderdaad moet passen binnen de kaders van wet- en regelgeving. Wij zijn hier nog niet eerder toe overgegaan omdat niet was toegestaan om op personen herleidbare gegevens aan derden beschikbaar te stellen. In interprovinciaal verband (IPO) zoeken wij thans uit hoe we hiermee als gezamenlijke provincies kunnen omgaan.	BEL	Wij zijn naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 in staat om gemeenten, die daarom verzoeken, van gegevens te voorzien.	We kunnen nu de gegevens op geagreed niveau, op verzoek aan gemeenten verstrekken. Er volgt geen nadere inzet op IPO niveau om dit gezamenlijk te doen.	 Aferond

Accountantscontrole 2018 Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 8 juli 2019	Aferonde aanbevelingen: 3 /14
--	--

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	Uit onze interim- en jaarrekeningcontrole concluderen wij, dat breed binnen uw organisatie verbetermaatregelen nodig zijn, om het functioneren van de interne beheersing en daarmee uiteindelijk de (tussentijdse) informatievoorziening op een hoger niveau te brengen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De reeds lopende programma's "Financiële Hygiëne" en "Processen centraal" worden met prioriteit en focus gecontinueerd.	AD		Het programma Financiële Hygiëne is gestart en de acties in de organisatie uitgezet. Er zijn een drietal prioriteiten: 1. follow up aanbevelingen accountant 2. budgethoudersgesprekken organiseren 3. tussentijdse afsluiting De rekeningencommissie heeft op 26 aug een presentatie gehad over het complete programma	
2	Wij hebben kennis genomen van de eerste verkenningen binnen het project "Financiële hygiëne". De koers is goed. Wij adviseren u de integraliteit van het project te bewaken.	De bevindingen van de accountant zoals opgenomen in het verslag van bevindingen zullen integraal worden meegenomen in het programma "Financiële hygiëne".	AD		zie aanbeveling 1.	
3	Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing - preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In processen is onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden niet of pas achteraf worden gesignaleerd. De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet.	Binnen de organisatie is eind vorig jaar het project "processen centraal" opgestart. Processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn (subsidie, inkoop/aanbesteding) zijn in kaart gebracht. Het project is erop gericht om de eigen wensen in het kader van lean, kwaliteit en ISO te verbinden aan de eisen inzake betrouwbaarheid en rechtmatigheid die de accountant heeft benoemd. Daarbij zullen we per proces de risico's, beheersmaatregelen en interne controles in beeld brengen inclusief een jaarlijkse toets hierop. Daarnaast is aandacht voor de follow up van de door de accountant uitgevoerde IT-audit	CZ		Binnen het project processen centraal worden gefaseerd in 2019/2020 processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn beschreven. Dit gebeurt oa. vanuit de behoefte om de interne beheersing van processen te versterken. Dit wordt bereikt door de procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, en binnen de kritische processen zichtbaar beheersmaatregelen te implementeren die leiden tot een verbeterde procesbeheersing. De aanbevelingen op het vlak van ICT die relevant zijn voor de financiële processen worden opgevolgd. De focus ligt hierbij op de general IT controls die randvoorwaardelijk zijn voor de interne beheersing. Eind 2019 wordt een nieuwe IT audit uitgevoerd. Binnen het project processen centraal worden de application controls meegenomen.	
4	De samenwerking tussen lijnorganisatie en specialisten op het gebied van financiën en control moet verbeteren, zodat de administratie de juiste weerslag van feitelijke activiteiten en transacties bevat. Afgrenzing van en toerekening aan boekjaren van baten en lasten vindt onvoldoende onderbouw en niet consequent plaats. De verwerking van vorderingen en schulden sluit niet aan bij de werkelijke voortgang van projecten en activiteiten. Verwerking van de financiële gevolgen van transacties met externe partijen vindt niet consequent en niet conform de verslaggevingsregels plaats. De financiële kennis om belangrijke (financiële) processen betrouwbaar te verantwoorden moet breder in uw organisatie worden belegd. Dit betreft ook de kennis die nodig is om de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie te borgen	De accountant adviseert om de specifieke financiële kennis breder te beleggen in de organisatie en strakker toe te zien (compliance) op de juiste toepassing van die regels en richtlijnen. Dit punt raakt niet alleen het kennisniveau, maar ook de werkwijze, structuur en de interne communicatie binnen onze ambtelijke organisatie. In het programma "Samen Noord-Holland" is er brede aandacht voor deze aspecten. Tegelijkertijd constateren wij met de accountant dat op belangrijke overdrachtsmomenten de samenwerking en communicatie verbeterd kan worden. Wij herkennen deze aanbevelingen en zijn daarom reeds in 2018 gestart met het voor verschillende doelgroepen binnen de organisatie ontwikkelen van financiële leerlijnen.	CZ/FIN		Een tweetal financiële leerlijnen is gereed. Aan verdere ontwikkeling wordt via de diverse projecten op het gebied van financiële hygiëne en ontwikkeling planning en control ook in 2019 en 2020 aandacht gegeven. De aanbevelingen beschouwen wij als afgerond	 Aferond

5	De provincie beschikt niet over goede tussentijdse financiële sturings- en verantwoordingsinformatie. De administratie wordt niet tussentijds afgesloten. Dit vermindert de kwaliteit van de tussentijdse informatie en legt te hoge druk op de jaarafsluiting. De routine met periode-afsluiting is beperkt tot de jaarcijfers. Hierdoor is het leereffect van tekortkomingen in het jaarrekeningtraject beperkt, waardoor ten opzichte van vorige jaar belangrijke tekortkomingen opnieuw optreden. • Het opsteltraject van de jaarrekening vergt veel tijd. Hierdoor is te weinig tijd beschikbaar voor een goede interne controle op de concept-jaarrekening die voor accountantscontrole wordt aangeboden.	In 2018 is de noodzaak onderkend om deze managementrapportage uit te breiden met informatie over de programmabudgetten, investeringen, reserves en inhoudelijke voortgang. Het traject hiervoor is in 2019 in gang gezet. Daarnaast worden in onderdelen van de organisatie reeds budgethouders-gesprekken gevoerd. Wij onderschrijven de opmerkingen van de accountant dat ook gewerkt moet worden aan de betrouwbaarheid van deze tussentijdse informatie. In het programma Financiële Hygiëne is een eerste tussentijdse afsluiting per 1 september 2019 voorzien. Daarnaast zullen wij vanuit de Verbijzonderde Interne Controle naast de processen meer aandacht gaan besteden aan de jaarrekeningposten.	CZ/FIN		De concernmanagementinformatie wordt uitgebreid met informatie over programmabudgetten. Op sectorniveau is deze informatie al beschikbaar.	
6	De inrichting van de financiële administratie is bijzonder complex. Dit vertroebelt het inzicht in de wijze waarop processen worden geadmistreerd en belemmert het inzicht en de toegankelijkheid van de administratie voor veel medewerkers. Mede hierdoor ontstaan verwerkingsfouten die gedurende het jaar met bijzonder veel correctieboekingen worden hersteld	De complexe inrichting van de financiële administratie stond de wens om snellere en betere informatievoorziening te kunnen leveren in de weg. Dit is de belangrijkste aanleiding geweest om in 2017/2018 het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening op te starten. Hierbij wordt de administratie in SAP heringericht per 1/1/2020. De voorbereidingen voor de conversie zijn in volle gang.	CZ/FIN		Het project "Herimplementatie SAP" loopt op schema. Aandachtspunt hierbij is dat het niet altijd lukt ook de beleidsmatige vereenvoudigingen te realiseren, zoals een vereenvoudiging van het kostenverdeelmodel van de capaciteitskosten over de operationele doelen of de integratie van het PMI en PMO. Hierdoor zijn soms nog steeds complexe inrichtingskeuzes voor het systeem noodzakelijk.	
7	De omvang van de jaarstukken en de mate van detail van verslaggeving verminderen het inzicht en bemoeilijken het doorvoeren van correcties. Binnen het kader van de verslaggevingvoorschriften zijn compactere en daardoor informatievere jaarstukken mogelijk. Wij raden aan om te focussen op de hoofdlijnen.	Met de verbeteringen in de begroting 2019 hebben wij hierin eerste stappen gezet. Ook de leesbaarheid van teksten in de jaarrekening 2018 is ten opzichte van 2017 reeds sterk verbeterd. Tevens is inmiddels de afspraak gemaakt dat wij samen met de accountant concreet gaan kijken hoe we de jaarrekening 2019 compacter kunnen gaan opstellen.	CZ/FIN		In de begroting 2020 is weer een stap gezet in het compacter maken van de P&C documenten. Wij zullen dit bij de jaarstukken 2019 nog weer verder doorvoeren.	
8	Verbijzonderde Interne Controle • Het kost uw interne controlemedewerkers veel moeite om van de directies de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie te krijgen achter de financiële mutaties. Archivering moet beter, zodat controle en verantwoording makkelijker wordt. (...) • De kritische blik waarmee de controles worden uitgevoerd kan nog beter. Overigens hoort dit bij de fase waarin de interne controle zich bevindt. In korte tijd is al veel bereikt en gedurende het proces hebben wij al verbeteringen waargenomen. • De controles hebben een te lange doorlooptijd en vielen daardoor deels samen met de jaarrekeningcontrole. (...) - Wij denken dat de toegevoegde waarde van de interne controle toeneemt door het aantal waarnemingen op de processen te verminderen en door de capaciteit te richten op de administratieve verwerking en de naleving van verslaggevingsregels. (...).	Wij zijn blij met de progressie die binnen 1 jaar op dit onderwerp is geboekt. Wij onderschrijven de aanbevelingen om te komen tot een volgende stap in de ontwikkeling: - Aandacht voor archivering in de lijn - Doorgaande professionalisering - Gebruik maken van tools die de omvang van deelwaarnemingen kunnen reduceren. Met de accountant is reeds besproken dat in 2019 de volgende stappen worden gezet.	CC/VIC CZ/CSC		Er zijn flinke stappen gezet op dit gebied: - VFI opfriscursus: alle medewerkers die een actieve rol hebben in het inkoopproces hebben deze gevolgd om verplichtingen in het juiste jaar te verantwoorden en tevens de juiste codering te gebruiken. - De richtlijn Prestatieverklaring is in door de directie vastgesteld, waarmee duidelijker wordt welk bewijsvoering moet worden opgeleverd. - Er is een andere controleaanpak tbv de steekproef. Door de invoering van controle op onderwerp (business dossiers) is de omvang van de steekproef sterk verkleind. - Achivering: er is voortgang in het archiveren van de getekende contracten, prestatieverklaringen en tussentijdse prijsaanpassingen. - De VIC aanpak richt zich op het van centraal naar decentraal brengen door opleiden van medewerkers bij de directie CZ waar een groot deel van de VIC uitvoering komt te liggen.	
9	Verplichtingen en intrekking subsidies (...) Bij analyse van de opgenomen verplichtingen bleek, dat verplichtingen voor inkopen en voor subsidies niet meer bestonden omdat deze waren ingetrokken of vervallen. Verder bleek dat in 2019 verplichtingen zijn opgenomen die betrekking hadden op 2018, maar ten onrechte niet in 2018 waren verantwoord. De hieruit voortvloeiende correcties zijn alsnog verwerkt in de jaarrekening 2018. De indruk ontstaat dat de afdelingen die subsidies verstrekken niet tijdig met de financiële administratie overleggen over besluiten tot intrekking, waardoor de verlaging van de verplichting niet in het juiste boekjaar gebeurt. Wij adviseren om te zorgen voor betere toerekening van verplichtingen en subsidie-afrekeningen aan het juiste boekjaar	In het kader van het jaarrekeningtraject 2018 is (aan de achterkant) reeds veel energie gezet om te komen tot een goed inzicht in de actuele verplichtingen rondom subsidies en bijdragen. Via het programma Financiële hygiëne en middels een periodieke afsluiting zal dit inzicht ook in 2019 gecontinueerd moeten worden. Bij het (opnieuw) beschrijven van de werkprocessen hebben wij prioriteit gegeven aan de processen van Inkoop en Subsidies. In de gesprekken met de budgethouders zal specifiek aandacht worden geschonken aan de juiste toerekening van de verplichtingen	CZ/SI		Er is vanuit Verseen met Qlikview een lijst gemaakt van de openstaande subsidieverplichtingen. Deze lijst is aangesloten op SAP. Verschillen worden uitgezocht. Door deze lijst per jaareinde en gedurende het eerste kwartaal van 2020 te draaien en aan te sluiten met SAP, kan van intrekkingen en vaststellingen die in Verseen zijn geregistreerd vastgesteld worden of zij opgenomen zijn in SAP in het juiste jaar.	

10	Bijdragen investeringen en projecten. Tijdens de controle van de jaarrekening 2018 is de volledigheid onderzocht van de bijdragen die derden (andere overheden of private partijen) leveren in investeringsprojecten van de provincie. Aan de hand van dekkingsvoorstellen is vastgesteld dat deze investeringsbijdragen (en de daarbij behorende vorderingen) niet in de jaarrekening en administratie waren verantwoord. Volgens verslaggevingsregels worden deze bijdragen verwerkt in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft (dat is het realisatiebeginseel). Naast het voldoen aan de verslaggevingsregels is het belangrijk dat alle bijdragen waarop de provincie recht heeft daadwerkelijk in rekening worden gebracht en worden ingevorderd	In het kader van de jaarrekeningcontrole 2018 is ten aanzien van de bijdragen derden een integrale reconstructie uitgevoerd op basis van de beschikkingen die ten grondslag liggen aan de bijdragen van derden op investeringen en projecten. Dit inzicht is nu actueel. De vervolgstap is dat we de processen en overdrachtsmomenten zodanig inrichten dat de volledigheid van de bijdragen ook in het proces is geborgd. Overigens is het beeld dat alle bijdragen van derden (o.a. gemeenten, vervoersregio, rijk) waar per 31 december 2018 recht op is ook daadwerkelijk ingevorderd (kunnen) gaan worden.	B&U/KBI CZ/FIN		Er zijn nog geen formele afspraken vastgelegd m.b.t. processen en overdrachtsmomenten: Er is wel een start gemaakt met stroomlijnen van WBS aanvragen, maar het verzoek van B&U om WBS-aanvragen eerst zelf te kunnen beoordelen alvorens deze naar CZ gaan is nog niet verwerkt in de workflow. Deze maatregel kan helpen om toezicht op juiste vastlegging van bijdragen derden verder te borgen. In de overdracht is nog geen FLAT-check ingeregeld, binnen B&U vindt daar op het moment overleg over plaats. e.e.a. is ook opgenomen in de no regret maatregelen van B&U zoals: - Check op de baselines - PMO VIGO o.b.v. statusrapport en projectwijzigingen; - PMO VIGO en PMI o.b.v. Kredieten - PNO o.b.v. Factsheets - Een check op combinatieprojecten (PMI/PMO, maar ook B&G) - Met CZ/CC moeten kaders nog worden vastgesteld - Check op gescheiden facturatie - Check op bijdragen derden voor ieder project	2020-44																												
11	Afrekening concessie Openbaar Vervoer en RVO-gelden Uw provincie rekent jaarlijks met de vervoerder af op basis van de contracten die aan de verlening van de vervoersconcessies ten grondslag liggen. (...) Omdat wij ten tijde van onze controle nog niet beschikten over de controleverklaring van de concessiehouder, betrekken wij de voorlopige afrekeningen in de jaarrekening 2018 eveneens in onze evaluatie van onzekerheden. Ook voor de gelden die de Provincie via de RVO verstrekt, waren de verplichtingen, evenals in 2017, niet juist in de jaarrekening verwerkt. Wij adviseren u de verwerking van de verplichtingen in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften te laten plaatsvinden	In de OV-concessies die vanaf 2018/2019 opnieuw zijn aanbesteed is de eis van een accountantsverklaring opgenomen. Wij ondernemen actie om voor de toekomst ook de aanlevering van deze gegevens beter te laten aansluiten op onze eigen planning van het jaarrekeningtraject. Ook ten aanzien van de geldstromen RVO is een accountantsverklaring van de ADR (Audit Dienst Rijk) aanwezig. De geldstromen en de aansluiting van het overzicht van de ADR op onze provinciale administratie is echter complex en veelomvattend. Wij onderzoeken of ook hier vereenvoudigingen in kunnen worden aangebracht.	BEL/MOB		OV-concessies: vanaf september 2019 wordt de afrekening maandelijks up-to-date gehouden zodat de eindafrekening sneller kan worden afgerond. In de planning staat nu rond 1 april jaar N + 1. Eerder gaat de vervoerders niet lukken. Accountantsverklaring is geregeld in de subsidiebeschikkingen van de concessies. We beschouwen dit onderwerp hiermee als afgerond.	 Afgerond																												
12	Overhead Met ingang van de jaarrekening 2017 zijn de verslaggevingsregels (en begrotingsregels) voor de verantwoording van overheadlasten door provincies veranderd. De kern hiervan is, dat overheadlasten apart in de begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen en dat in de regelgeving is vastgelegd welke posten kwalificeren als overhead. (...) Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole is een goede analyse gemaakt van de lasten die alsnog als overhead verantwoord moeten worden. Totaal is een bedrag van ruim € 3,5 miljoen aan programmalasten alsnog als overhead verantwoord. Wij adviseren u om in 2019 een vergelijkbare analyse te maken en de begroting 2019 hierop aan te passen. (...)	Voor 2018 is de toerekening van overhead volgens de voorschriften van het BBV alsnog achteraf in beeld gebracht en gecorrigeerd. Daarmee ontstond een verschil tussen de verantwoording in de begroting en in de jaarrekening. Wij zullen via een begrotingswijziging ook een wijziging voor de begroting 2019 en verdere jaren voorbereiden. Daarnaast zal ten behoeve van de jaarrekening 2019 een "herclassificatie" nodig zijn van kosten die volgens het BBV onder overhead moeten worden verantwoord.	CZ/FIN		Bij de laatste begrotingswijziging 2019 zal een voorstel voor aanpassing van de begroting aan P5 worden voorgelegd, waarin een aantal kosten die nu aan programma's zijn toegerekend naar de overhead worden overgeboekt zoals met de accountant besproken K4-2019.	 2019-K4																												
13	In de managementletter hebben wij ook diverse verslaggevingsvraagstukken benoemd. <table><tr><th>Bevinding</th><th>Status</th></tr><tr><td>Omvang jaarstukken</td><td>o/x</td></tr><tr><td>Verbonden partijen</td><td>v</td></tr><tr><td>Groot onderhoud</td><td>o</td></tr><tr><td>Functionievermenging inkoop</td><td>o/x</td></tr><tr><td>Memoriaalboekingen</td><td>x</td></tr><tr><td>Opcenten, leges, bijdragen</td><td>v</td></tr><tr><td>Provinciefonds</td><td>v</td></tr><tr><td>Ontvangen subsidies</td><td>o/x</td></tr><tr><td>Subsidielasten</td><td>o</td></tr><tr><td>Vaste Activa administratie</td><td>o</td></tr><tr><td>Afschrijvingstermijnen</td><td>v</td></tr><tr><td>Schuld investeringen</td><td>v</td></tr><tr><td>Voorzieningen</td><td>v</td></tr></table> Wij adviseren om een verbeterplan te maken dat de genoemde aandachtspunten oplost en raden aan om regelmatig te laten rapporteren over de voortgang van de verbetermaatregelen	Bevinding	Status	Omvang jaarstukken	o/x	Verbonden partijen	v	Groot onderhoud	o	Functionievermenging inkoop	o/x	Memoriaalboekingen	x	Opcenten, leges, bijdragen	v	Provinciefonds	v	Ontvangen subsidies	o/x	Subsidielasten	o	Vaste Activa administratie	o	Afschrijvingstermijnen	v	Schuld investeringen	v	Voorzieningen	v	De punten die bij de interim- en jaarrekeningcontrole worden overgenomen, worden bewaakt via de auditopvolgingslijst. Van de 13 zaken die in de managementletter van november 2018 zijn opgenomen zijn 6 onderwerpen afgewikkeld en voor de overige 7 onderwerpen lopen acties. Kortheidshalve verwijzen wij naar de items hierboven. De nog niet afgeronde acties worden meegenomen in het programma "Financiële Hygiëne"	CZ/FIN		De punten die bij de interim- en jaarrekeningcontrole worden overgenomen, worden bewaakt via de auditopvolgingslijst. Van de 13 zaken die in de managementletter van november 2018 zijn opgenomen zijn 6 onderwerpen afgewikkeld en voor de overige 7 onderwerpen lopen acties. Kortheidshalve verwijzen wij naar de items hierboven. De nog niet afgeronde acties worden meegenomen in het programma "Financiële Hygiëne".	 Afgerond
Bevinding	Status																																	
Omvang jaarstukken	o/x																																	
Verbonden partijen	v																																	
Groot onderhoud	o																																	
Functionievermenging inkoop	o/x																																	
Memoriaalboekingen	x																																	
Opcenten, leges, bijdragen	v																																	
Provinciefonds	v																																	
Ontvangen subsidies	o/x																																	
Subsidielasten	o																																	
Vaste Activa administratie	o																																	
Afschrijvingstermijnen	v																																	
Schuld investeringen	v																																	
Voorzieningen	v																																	

14	De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingpercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar (...)	Ten behoeve van het jaar 2018 is via een interne controle aandacht besteed aan de lokale heffingen (o.a. WABO leges en grondwaterheffingen). De onderbouwing is complex aangezien de provincie in grote mate afhankelijk is van de administratie van derden (omgevingsdienst, waterschap etc). Wij zullen actie ondernemen om de beschikbaarheid van gegevens te verbeteren.	CZ/FIN		Momenteel wordt de legesverordening 2017 met de daarbij behorende tarieventabellen geactualiseerd. In het najaar wordt de legesverordening 2020 ter vaststelling aan PS aangeboden. In dit voorstel wordt aan PS inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges en waar mogelijk ook in de kostendekkendheid van de verschillende vergunningsaanvragen. Momenteel wordt de Legesverordening met de daarbij behorende tarieventabel geactualiseerd. In het najaar wordt de nieuwe Legesverordening aan PS aangeboden. Daarin wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de leges.	
----	---	--	--------	--	--	---

Gebiedscontracten: doelen, succesfactoren en de lessons-learned

Auteur Onderzoek: Concerncontrol
Vastgesteld op: 21 mei 2019

Afgeronde aanbevelingen:

0

/5

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2019	Voortgang per 1 september 2019	Status/Deadline
1	1. Zorg voor goede managementinformatie ten behoeve van goede sturing en beheersing op bestuurlijk en op ambtelijk niveau. a. Maak een volwassenheidsanalyse op operationeel en tactisch niveau van ieder gebiedscontract zodra de transitiefase formeel is afgerond. b. Betrek als onderdeel van deze analyse de bovengenoemde succesfactoren die bepalend zijn voor de uitvoering en het kunnen behalen van de doelen van het gebiedscontract. c. Bepaal op basis van deze analyse welke interventies nodig zijn om bij te sturen bij ieder van de succesfactoren. d. Ontwikkel enkele kritieke prestatie-indicatoren om de progressie met name op het niveau van operationele en tactische doelen meetbaar te maken.	Deze aanbeveling nemen wij grotendeels over. Wij zijn met de gebiedsaannemers in gesprek om verbeteringen aan te brengen in de samenwerking en met name de contractuele bedrijfsvoering. Doel is om de administratieve lasten te beperken voor zowel de gebiedsaannemer als voor de Provincie Noord-Holland. Ook zijn we al het proces gestart om te komen tot een goede gebiedsrapportage voor zowel de interne aansturing als voor de bestuurlijke verantwoording. Het opstellen van goede prestatie indicatoren is hier onderdeel van.	B&U/BSP		Momenteel wordt gewerkt aan een definitieve gebiedsrapportage. Deze rapportage wordt afgestemd met het IPM team en Gebiedscontractant. Vanaf 2020 wordt deze rapportage structureel onderdeel van de B&U rapportage. Het ontwikkelen en invoeren van de KP's is volop aan de gang. De invoering hiervan varieert per KPI, maar de planning is inderdaad dat vanaf 1 januari 2020 (Q1) de KP's structureel gemeten gaan worden. En de gebiedsrapportage zullen vervolgens in Q2 2020 gereed zijn.	 2020-K2
2	Stel in 2021 een midterm-evaluatie op van gebiedscontracten om -halverwege de contractperiode- een uitspraak te kunnen doen over de werking van gebiedscontracten en voer hieruit voortvloeiende verbeteringen door waar noodzakelijk. De volwassenheidsanalyse dient hierbij als referentiekader.	Deze aanbeveling nemen wij over. Een midterm review in 2021 kan tevens als basis dienen voor de start van de volgende serie gebiedscontracten.	B&U/BSP		Wordt opgepakt in 2021, is ook input voor P&C cyclus (begroting).	 2021-K2
3	Stel een visie op ten aanzien van de verdere integratie en uniformering van gebiedscontracten en werk dit uit in een concreet plan.	Deze aanbeveling nemen wij over. Momenteel voeren wij een interne evaluatie uit naar de lessons learned in de verschillende gebiedscontracten. Doel hiervan is om de best practices van toepassing te verklaren op alle gebiedscontracten. Hierbij is gebiedsgericht werken het uitgangspunt, waarbij het hebben van een gebiedscontract een middel is om het gebiedsgerichte werken verder uit te rollen.	B&U/BSP		Aan de beheerders kant is per gebied een gebiedsteam ingericht. Bij de aansturing van de gebiedscontractanten wordt gewerkt met IPM-teams die 1 of meerdere gebieden aansturen. Intern is een G7 (7 gebieden) overleg georganiseerd, waarin de uniformering en integratie van werkwijzen wordt geborgd. Hiern hebben de IPM managers en de Gebiedsbeheerders zitting, onder aansturing van de verantwoordelijke sectormanagers van BSP, Infra en B&G. Verdere integratie en uniformering van de gebiedscontracten: A. Q2 2019 - Doorontwikkeling van de G7 naar besluitvormend sturingsoverleg met verantwoordelijke sectormanagers, voorzitters vakgroep gebiedsbeheer en voorzitter vakgroep projectmanagers gebiedscontracten. (Gereed) B. Q4 2019 - Kwartiermakers aangesteld voor het verder vormgeven van gebiedsgericht werken bij de uitvoerende en sturende sectoren	 2019-K4
4	Stel een strategisch personeelsbeleid op voor de regiserende rol van de provincie; ga daarbij in op de vereiste vaardigheden, kennisniveau geleet op de ontsane schaarste op de arbeidsmarkt.	Deze aanbeveling nemen wij over. Momenteel zijn wij reeds in gesprek met de medewerkers om de verschillende rollen helder te maken en verder uit te werken. Hierbij vinden wij het van belang dat breder wordt gekeken dan alleen gebiedscontracten en dat de filosofie van gebiedsgericht werken wordt uitgebouwd. Dat betekent dat de rol van met name de IPM gebiedsteams verder wordt verbreed.	B&U/BSP		Momenteel worden gesprekken gevoerd binnen de uitvoerende sectoren om gebiedsgericht werken meer vorm te geven. Resultaten hiervan worden verwacht in het najaar 2019. Bij de personele invulling daarvan zal ook gekeken worden naar kennis en vaardigheden. Dit willen wij zo veel mogelijk invullen met vast personeel.	 2019-K4
5	Stel tijdig een strategisch plan voor een volgende cyclus instrumentarium voor beheer en onderhoud van gebieden met inbegrip van de inzichten die zijn opgedaan met gebiedscontracten. Ga daarbij in op de vraag of het gebiedscontract dan nog steeds het meest optimale instrument is voor beheer en onderhoud van gebieden.	Deze aanbeveling nemen wij over. Wij zijn overtuigd van de potentie van de gebiedscontracten op de doelen als samenwerking, toepassen van innovatie, gebiedsgericht werken en efficiënt uitvoeren van beheer en onderhoud. Voor de volgende serie gebiedscontracten is het goed om deze succesfactoren expliciet te benoemen en daarvoor concrete doelstellingen voor vast te stellen. De midterm review kan daarvoor als basis dienen.	B&U/BSP		Wordt opgepakt in 2021, en meegenomen als input voor de P&C cyclus/ begroting	 2021-K2